

SAMEN EINDHOVEN VERANDEREN

Eindhoven groen, gezond en gelijk
(met een zachte G)

**Verkiezingsprogramma
Groenlinks Eindhoven
2022-2026**

GROENLINKS

VOORWOORD

ONZE LIJSTTREKKER AAN HET WOORD

Als we niets doen wordt de aarde warmer en de samenleving armer. Dus is het tijd voor actie. Samen veranderen we Eindhoven.

Eindhoven is voor mij de stad waar we samen carnaval vieren en juichen voor PSV. Waar we ons in het najaar verwonderen tijdens de Dutch Design Week en GLOW. De stad van wilde nachten op het Stratumseind of de rustige ochtendwandelingen in de Genneper Parken. Een stad die sociaal en solidair is. De stad van samen.

Eindhoven is een stad om trots op te zijn. Dat voelen we allemaal. Maar ik zie ook de grote uitdagingen waar onze stad voor staat: de gevolgen van klimaatverandering, de wooncrisis en de toenemende ongelijkheid.

Dan maakt mijn trots plaats voor strijdbaarheid. Strijdbaar omdat het geen toeval of natuurwet is dat deze problemen worden aangepakt, maar een kwestie van kiezen. Kiezen voor de belangen van gisteren of het Eindhoven van nu én morgen. Kiezen om door te modderen of kiezen voor daadkracht. Kiezen voor sommigen of voor velen.

GroenLinks durft te kiezen. Niet voor de vervuilers en vertragers, maar voor verandering. Voor een duurzaam, eerlijk en gelijkwaardig Eindhoven. Waar we samen de klimaatcrisis rechtvaardig aanpakken. Waar we bouwen aan betaalbare woningen voor iedereen. Waar we zorgen voor een fijne, groene leefomgeving.

Vier jaar geleden kregen we het vertrouwen van de kiezer. We hebben niet op onze handen gezeten. Integendeel. Dankzij de inzet van GroenLinks is Eindhoven groener, eerlijker en gelijkwaardiger geworden. Een sterk GroenLinks blijft nodig om daarmee door te kunnen gaan en de stappen extra te zetten, die nu nodig zijn. De keuzes die we voor de komende vier jaar maken? Die lees je in dit verkiezingsprogramma.

Ik wens je veel leesplezier.

Rik Thijs

Lijsttrekker GroenLinks Eindhoven

A portrait of a man with short brown hair and a light beard, smiling at the camera. He is wearing a white button-down shirt under a dark green blazer. The background is a blurred outdoor setting with green foliage and a building.

**“Als we niks doen, wordt
de aarde warmer en de
samenleving armer. Dus
het is tijd voor actie.
Samen veranderen we
Eindhoven!”**

- Rik Thijs, lijsttrekker GroenLinks Eindhoven

INHOUDSOPGAVE

Inleiding: politiek die groen en links verbindt 5

1. Klimaatactie 8

- Van vervuiling naar verduurzaming
- Van verspilling naar besparing
- Van afval naar grondstof

2. Betaalbaar wonen in een groene wijk 11

- Van woningnood naar betaalbare nieuwbouw
- Van woningmarkt naar volkshuisvesting
- Van geldgericht naar oog voor omgeving

3. Groen Eindhoven voor mens en dier 14

- Van grijze massa naar radicale vergroening
- Van natuurgrijs naar biodiversiteit
- Van versteend naar klimaatbestendig
- Van mensgericht naar dierenwelzijn

4. Duurzame mobiliteit voor een gezonde stad 17

- Van autostad naar fietswalhalla
- Van provinciestad naar internationaal knooppunt
- Van uitstoot naar schone lucht
- Van overlastgevend naar duurzaam Eindhoven Airport

5. Meedoen in een eerlijk Eindhoven 20

- Van achterstand naar goede start
- Van armoede naar zekerheid
- Van vacature naar werk

6. Goede zorg en ondersteuning 23

- Van genezen naar voorkomen
- Van afschuiven naar maatwerk
- Van concurrentie naar samenwerking

7. Van Brainport naar Sustainport 26

- Van winst naar brede welvaart
- Van fossiele naar nieuwe economie
- Van vacature naar opleiding
- Van corona naar herstel

8. Levendige stad 29

- Van doe-maar-normaal naar eigenzinnig Eindhoven
- Van lockdown naar levendigheid
- Van bankhangen naar beweging

9. Eindhoven van ons allemaal 32

- Van uitsluiting naar inclusie
- Van nieuwkomer naar Eindhovenaar
- Van onveilig naar vrij
- Van gesloten naar open overheid
- Van systeemwereld naar participatie

Tot slot: zo gaan we dat doen 36

INLEIDING

POLITIEK DIE GROEN EN LINKS VERBINDT

De meest kwetsbare mensen voelen de gevolgen van de klimaatcrisis het hardst. En voor vergroening en verduurzaming, moeten de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Daarom gelooft GroenLinks dat Eindhoven een partij nodig heeft die groene en linkse politiek verbindt. Meer groen, meer links. Meer GroenLinks dus.

Politieke bondgenoot van verandering

In de stad zien we steeds meer initiatieven die bij onze agenda aansluiten. We zien Eindhovenaren in actie komen om klimaatverandering tegen te gaan. Of ze nu hun straat vergroenen, zonnepanelen aanleggen of meelopen in de Eindhovense klimaatmars. We zien mooie initiatieven in de wijk, waar mensen elkaar ontmoeten en helpen. In Eindhoven staan steeds meer mensen op tegen discriminatie en racisme. Tijdens de Black Lives Matter-demonstratie in 2020 stond het Stadhuisplein vol met mensen die opstonden tegen onrecht.

GroenLinks is de politieke bondgenoot van alle Eindhovenaren die staan voor verandering. We zijn een partij die idealisme met daadkracht verbindt. Een partij die zich uitspreekt én concrete resultaten boekt. Een partij die, ondanks alle verschillen in de samenleving, wil verbinden. Een partij die durft te doen wat nodig is. Dat is waar GroenLinks voor staat. Met visie, ambitie en leiderschap. Samen veranderen we Eindhoven.

Resultaten voor een groen, eerlijk en gelijkwaardig Eindhoven

Als coalitiepartij hebben we de afgelopen jaren bewezen dat het ook anders kan. We hebben niet op onze handen gezeten, integendeel. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en buurten hebben we gebouwd aan een groen, eerlijk en gelijkwaardig Eindhoven.

1. We hebben Eindhoven op talloze plekken vergroend

Denk aan het Clausplein, de Geldropseweg, Hastelweg en de Grote Berg. Voor bijna drie keer de John F. Kennedylaan leggen we nieuwe ecologische verbindingzones aan. In de wijken zien we steeds meer bomen en planten bloeien en groeien.

2. We hebben Eindhoven verduurzaamd

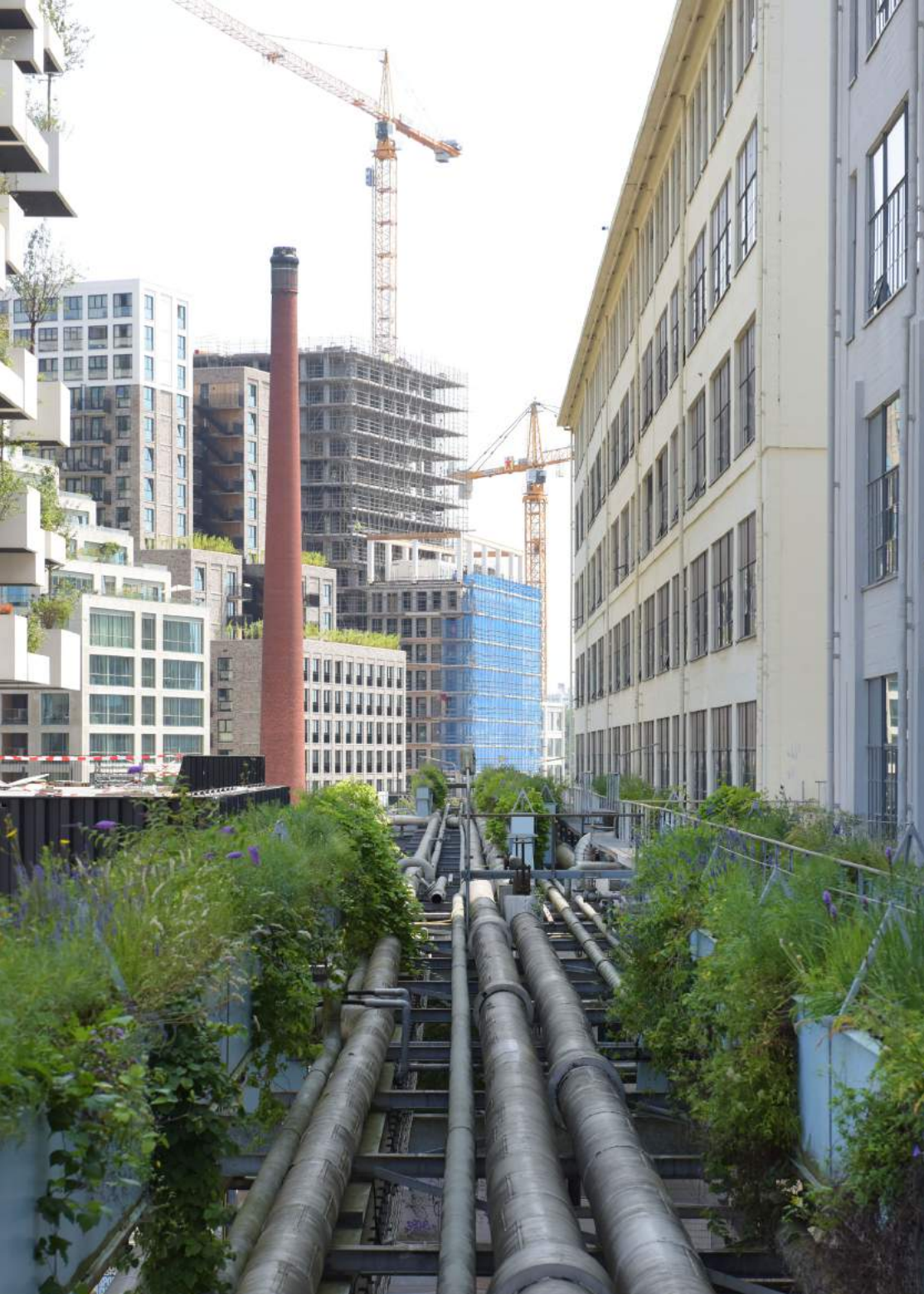
In Eindhoven lagen er nog nooit zoveel zonnepanelen op de daken. We hebben een energiebesparingsprogramma gemaakt dat verduurzaamt én energiearmoede aanpakt. Het budget dat we kunnen uitgeven aan klimaat en duurzaamheid? Dat is deze bestuursperiode verhoogd naar 30 miljoen euro. Fietzers en voetgangers krijgen steeds meer ruimte en het aantal auto's in de binnenstad dringen we terug.

3. We hebben gestreden tegen armoede

Inwoners met armoede en schulden worden sneller, beter en eerder geholpen. In de raad namen we het initiatief om werkende armen beter te ondersteunen: dat is gelukt. Zij zijn één van de belangrijke doelgroepen bij de nieuwe aanpak van armoede en schulden. Voor mensen die dak- of thuisloos zijn, is de hulp verbeterd en versneld. Tijdens de coronacrisis is voor tientallen miljoenen geïnvesteerd in onze maatschappelijke instellingen om ze overeind te houden.

4. We hebben geknokt voor een gelijkwaardig Eindhoven

Mensen die zijn gevlucht voor oorlog en geweld, kunnen in Eindhoven terecht voor hulp en bescherming. In de gemeenteraad spreken we ons consequent uit tegen racisme en discriminatie. Op initiatief van GroenLinks is de komst van een Ethische Commissie een feit. Zij gaat de gemeente regelmatig gevraagd en ongevraagd adviseren bij Digitale Zaken.

Voor het Eindhoven van nu én morgen

We hebben mooie resultaten geboekt voor Eindhoven, maar we zijn er nog lang niet. Het is tijd om onze aanpak in de hoogste versnelling te zetten. Vanuit die gedachte presenteren we onze agenda voor Eindhoven. Een agenda die gebouwd is op drie duidelijke uitgangspunten om Eindhoven klaar te maken voor de grote opgaven van deze tijd. Zodat oude én nieuwe Eindhovenaren kunnen wonen in een groene, eerlijke en gelijkwaardige stad.

1. We vergroenen Eindhoven radicaal

De klimaatcrisis is de grootste uitdaging van onze tijd. Ook in Eindhoven merken we daarvan de gevolgen; kelders lopen onder bij hevige regenbuien en steeds meer ouderen krijgen in de zomer last van hittestress. Mensen met astma of longproblemen gaan gebukt onder de vieze lucht. En ondanks de forse stappen die worden gezet om Eindhoven te verduurzamen, zijn olie en gas nog steeds te dominant.

We moeten toe naar een ander systeem, juist als we onze ruimte de komende jaren met meer mensen gaan delen. Als er één stad is om die opgaven met bravoure te kunnen oplossen, is het Eindhoven wel. En als er één partij is om klimaatverandering aan te pakken, dan is het GroenLinks. De afgelopen jaren heeft GroenLinks in Eindhoven bestuurd en al grote stappen gezet in een toekomstbestendige, duurzame en veel groenere stad. We gaan door met die verandering.

Eindhoven wordt klimaatneutraal. GroenLinks zet de Eindhovense aanpak van klimaatverandering in de hoogste versnelling. Op een eerlijke manier, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. We breken met de vervuilers en vertragers in Eindhoven. We stellen wind en zon centraal. Inwoners ondersteunen we en betrekken we bij onze plannen. Ook komt er veel meer groen in Eindhoven. Met meer bomen, bloemen en dieren. De dominantie van de auto maakt plaats voor voetgangers en fietsers. GroenLinks maakt Eindhoven aantrekkelijker én duurzamer.

2. We bouwen aan een ongedeelde stad

Hoe dynamisch Eindhoven ook is, dagelijks worstelt een flinke groep Eindhovenaren met maar al te bekende problemen. Voor mensen met een laag of gemiddeld inkomen is het steeds moeilijker om in de stad te blijven wonen met almaar stijgende huizenprijzen en huren. Ongelijkheid zien we helaas ook in onze wijken. Het maakt voor je kansen uit of je bent geboren in de Bennekel of Blixembosch. Dat is pas een postcodeloterij. GroenLinks vindt dat het niet mag uitmaken wat je achtergrond is. Iedere Eindhovenaar moet kunnen opgroeien en leven in een ongedeelde stad.

Eindhoven zit, net als de rest van het land, in een wooncrisis. Waar woningen vroeger werden gebouwd voor mensen, zijn het nu handelswaren geworden voor beleggers en speculanten. GroenLinks gelooft dat de wooncrisis alleen maar kan worden opgelost met een activistische overheid. We gaan bouwen, maar stellen ook duidelijke eisen aan projectontwikkelaars en woningbouwcorporaties op het gebied van betaalbaarheid en duurzaamheid. We gaan voor een stad met groene straten en betaalbare, goed geïsoleerde huizen die draaien op schone energie.

Soms zit het tegen in het leven. GroenLinks wil dan dat er een overheid klaarstaat met een uitgestoken hand. Daarbij is er geen ruimte voor een schuldenindustrie of zorgcowboys, die willen profiteren als iemand pech heeft in het leven. We staan voor een zorgzame stad, waar zorg, onderwijs en sociale voorzieningen goed zijn geregeld. Een stad die de strijd aangaat tegen armoede, problematische schulden en ongelijkheid, zodat iedereen mee kan doen en bestaanszekerheid heeft.

3. We kiezen voor een nieuwe balans

Juist een stad als Eindhoven die voor grote opgaven staat, moet zelf aan het stuur zitten. Niet de keuzes overlaten aan de markt, maar aan enige aandeelhouders die voor GroenLinks tellen: de inwoners van onze stad. We moeten naar een nieuwe balans, waarbij de aantrekkingskracht van Brainport in evenwicht is met onze stad. Met een moderne economie die de klimaatcrisis oplost, in plaats van verergert. Van denken in winst naar brede welvaart voor alle Eindhovenaren.

Waar anderen cultuur, sport en evenementen afdoen als een impuls voor het 'vestigingsklimaat', zijn het voor GroenLinks de fundamenteën van een prettige stad die prikkelt, uitdaagt en activeert. Zonder speeltuinen, sportparken, broedplaatsen en ateliers verdwijnt de geest uit onze stad. Zeker als ons inwoneraantal groeit, vraagt dit om meer geld en ruimte. Want we zijn trots op het eigenzinnige Eindhoven.

Eindhoven is een diverse stad. Toch is er nog steeds discriminatie en racisme. Want voor je kansen maakt het nog steeds uit of er Richard of Rachid boven je sollicitatiebrief staat. Op wie je valt, is voor sommigen nog steeds een reden om je anders te behandelen. En wie in een rolstoel zit, ervaart letterlijk en figuurlijk de drempels van onze samenleving. Dat moet stoppen. GroenLinks staat zij-aan-zij met iedereen die onrecht wordt aangedaan, omdat ze afwijken van de heersende norm. Eindhoven is van ons allemaal.

**IT TAKES
COOL PEOPLE
TO SAVE
A WARM
PLANET**

GROENLINKS

HOOFDSTUK 1 KLIMAATACTIE

De klimaatcrisis vraagt om onmiddellijke actie. Wij doen er alles aan om de samenleving en economie radicaal te verduurzamen. Op een eerlijke manier, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Daar is politiek lef en ambitie voor nodig. Waar andere partijen de klimaatcrisis als een bijzaak zien, wil GroenLinks dat Eindhoven klimaatkoploper wordt.

De afgelopen jaren met GroenLinks in de coalitie waren historisch voor de Eindhovense klimaataanpak. Nog nooit in de geschiedenis van Eindhoven is zo veel geld vrij gemaakt voor verduurzaming. Dankzij GroenLinks gingen er vele extra miljoenen naar de broodnodige versnelling en impuls voor de klimaataanpak. Maar er is meer nodig om onze doelen te halen.

Eindhoven moet flink aan de slag om klimaatverandering tegen te gaan. Juist als stad van kennis en technologie hebben we alles in huis om grote stappen te zetten. Daar krijgen we ook veel voor terug. Een stad waar onze huizen comfortabel, betaalbaar en bovenal duurzaam verwarmd zijn. Ongeacht of je in Meerhoven of in Tongelre woont. Een stad die groene banen biedt, voor zowel de ingenieur als de monteur.

Veel inwoners willen aan de slag. Ze isoleren hun huizen of kopen zonnepanelen. Voor wie dat lastig is, bieden we een helpende hand. Wie het meeste vervuult, moet het meest compenseren. Want we kunnen de klimaatcrisis alleen aanpakken als we dat samen en eerlijk doen. Groen én links.

Van vervuiling naar verduurzaming

1. **Klimaatambitie:** GroenLinks wil een ambitieuzer klimaatbeleid met een nationale CO₂-reductie van 65% in 2030. Als stad nemen wij onze verantwoordelijkheid om deze gezamenlijke opgave te realiseren. Deze broeikasreductie is noodzakelijk om het Nederlands klimaatbeleid in lijn te brengen met maximaal 1,5 graad opwarming van de aarde.
2. **Europese klimaatkoploper:** De Europese Commissie wil honderd klimaatneutrale steden in 2030. GroenLinks wil dat Eindhoven hier één van wordt. Alle acties van de gemeente Eindhoven bij elkaar opgeteld, zorgen ieder jaar voor minder vervuiling. De gemeente maakt voldoende geld vrij om te zorgen dat dit doel gehaald wordt.
3. **Ambitieuze en rechtvaardig:** GroenLinks kiest voor een ambitieuze en rechtvaardige klimaat aanpak. We zien deze transitie als een kans om fors te investeren in de wijken. De rekening voor de energietransitie leggen we bij de grootste vervuilers. Zij hebben de meeste impact op ons klimaat en daarmee de grootste verantwoordelijkheid. Inwoners daarentegen kunnen rekenen op steun van de gemeente bij verduurzaming, zeker voor wie dat financieel lastig is. Daarmee zorgen we ervoor dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.
4. **Klimaatdeals:** Eindhoven sluit de komende jaren Klimaatdeals waarin bedrijven en organisaties in de stad concrete afspraken maken met de gemeente over hun inzet om de CO₂-uitstoot te beperken. Voor de bedrijven die niet mee willen in de transitie, nemen we maximale maatregelen binnen de geldende wet- en regelgeving.
5. **Grote vervuilers:** GroenLinks wil dat de grote vervuilers in Eindhoven streng worden gecontroleerd. Overtredingen worden aangepakt met alle mogelijke milieuwetgeving. Zware industrie dichtbij woongebieden vindt GroenLinks niet passen bij een gezond Eindhoven. Beginnend bij de Hurk, passen we de milieucategorieën in bestemmingsplannen aan. Daarmee zorgen we voor meer ruimte voor woningen en groen dichtbij werklocaties.

6. **Klimaatbegroting:** Op initiatief van Groenlinks maakt de gemeente nu ieder jaar een Klimaatbegroting, waarin de stand van zaken en haalbaarheid van verschillende toekomstscenario's geëvalueerd worden. We ontwikkelen deze klimaatbegroting door en nemen ook de effecten van Eindhoven Airport hierin mee. Tot op heden halen we de doelstelling van de begroting. De gemeente zet extra stappen wanneer deze doelen in gevaar komen.
7. **Participatie:** We maken de energietransitie mogelijk door samen met inwoners te zorgen voor zonneparken op daken of langs de snelwegen. De gemeente plaatst waar mogelijk windmolens, waarvan de omwonenden financieel meeprofiteren. Daarbij blijven we inzetten op goede participatie om de energietransitie tot een succes van ons allemaal te maken.
8. **Klimaatnetwerk:** We bouwen het klimaatnetwerk Eindhoven verder uit voor meer draagvlak en daadkracht en om samen te werken aan een klimaatbestendige stad. De gemeente blijft dit netwerk ondersteunen en faciliteren.
9. **Buurtcoalities:** In elke buurt wordt een duurzame buurtcoalitie gevormd zodat de energietransitie met draagvlak wordt uitgevoerd. Deze bestaat uit bewoners, ondernemers, woningcorporaties en andere belanghebbenden. De energietransitie wordt direct gekoppeld aan het verbeteren van de buurt: ook vergroenen, wijk economie en andere belangrijke thema's krijgen hierbij een rol. Zo pakken we de klimaatcrisis gezamenlijk aan en versterken we de zeggenschap in buurten.

Van verspilling naar besparing

10. **Woningen verduurzamen:** Woningen worden in overleg met huurders, huiseigenaren, ondernemers en andere belanghebbenden per wijk zo snel mogelijk verduurzaamd, zodat we de CO₂-uitstoot en de energielasten omlaag brengen. We maken slimme keuzes door woningen met een laag energielabel eerst te verduurzamen, bijvoorbeeld door isolatie. De grootste winst halen we bij panden met energielabel D t/m F. Woningbouwcorporaties krijgen daarbij meer speelruimte om woningen optimaal te isoleren.

1.KLIMAATACTIE

- 11. Energie besparen:** We verruimen ons energiebesparingsprogramma en voeren de druk op naar het Rijk voor meer budget. Met kleine maatregelen kan al een hoop energie worden bespaard. De gemeente ondersteunt onze inwoners hierin, bijvoorbeeld via de energiecoaches. Het zonnepanelenproject De Groene Zone krijgt een vervolg, zodat inwoners zonnepanelen kunnen leasen van de gemeente en direct energie en kosten kunnen besparen.
- 12. Kantoorgebouwen:** Ieder kantoor is verplicht om in 2023 minimaal te voldoen aan energielabel C. Alle bedrijven moeten energiebesparende maatregelen nemen die binnen vijf jaar worden terugverdiend. We dagen bedrijven uit om zo snel mogelijk over te stappen op duurzame energie, zodat ook zij in 2030 65% minder CO₂ uitstoten. Natuurlijk geeft de gemeente zelf het goede voorbeeld.
- 13. Duurzame bedrijfspanden:** We verplichten, waar mogelijk, dat daken van bedrijfspanden vol met zonnepanelen worden gelegd voor het opwekken van stroom en starten enkele pilots om interessante businesscases te maken met behulp van hybride zonnepanelen voor warmte.
- 14. Gasloze woningen:** We willen onze huizen niet meer verwarmen met olie en gas. Daarom moeten we op zoek naar nieuwe vormen van warmte. De gemeente helpt inwoners met het gasloos maken van hun woning. Het gebruik van houtige biomassa faseren we zo snel mogelijk uit: dat is geen alternatief voor de toekomst.
- 15. Houtstook:** De grootste veroorzakers van fijnstof, naast het verkeer, zijn open haarden en houtkachels. We maken mensen bewust van de fijnstof uit open haarden en houtkachels en verlenen een subsidie op luchtfilters.
- 16. Aanbesteden:** Nieuwe aanbestedingen worden alleen opengesteld voor opdrachtnemers, ontwikkelaars en aannemers die aantoonbaar duurzaam werken en CO₂-neutraal zijn.

Van afval naar grondstof

- 17. Circulaire economie:** We bouwen aan een economie die gebouwd is op repareren en recyclen. De afvalstromen proberen we zoveel mogelijk te verminderen. Wat overblijft, wordt ingezet als grondstof voor bedrijven die hier nieuwe producten van kunnen maken. De gemeente werkt samen met designers en inwoners om het afval in Eindhoven te verminderen, bijvoorbeeld met een circulair ambachtscentrum. De gemeente lobbyt bij de landelijke overheid voor meer wetgeving voor de verpakkingindustrie en meer duurzaamheidseisen voor producten.
- 18. Nascheider:** GroenLinks wil toewerken naar 0% restafval in 2030. Hiervoor werkt Eindhoven met de buurgemeenten aan een nascheider, zodat afval in een fabriek nog beter kan worden gescheiden. We hanteren ook hierbij het principe van een circulaire economie. De gemeente zet vol in op het hergebruik van het gesorteerde afval uit de nascheider.
- 19. Plastic:** We moeten zoveel mogelijk af van wegwerpplastic. In Europa zijn daarover de eerste afspraken gemaakt, maar lokaal kunnen we daarin ook stappen zetten. We kijken kritisch naar wat de gemeente zelf gebruikt en het beleid dat we voeren en reduceren de komende jaren het gebruik van wegwerp plastic tot een minimum.
- 20. Zwerfafval:** GroenLinks pakt zwerfafval aan, bijvoorbeeld rondom de ondergrondse containers. Zo zorgen we voor een leefbare stad. Bij grootschalige nieuwbouw in de binnenstad willen we inpandige containers verplichten. Want waar een ondergrondse container staat, kan geen boom geplant worden.
- 21. Duurzame technologie:** Nieuwe technologieën, zoals datacenters en sensoren, kunnen enorme energieslurpers zijn. De technologieën die onze slimme stad toepast, moeten daarom energiezuinig, emissievrij, repareerbaar en recyclebaar zijn. Warmte die vrijkomt bij het verbruik van energie vangen we op voor het verduurzamen van onze stad.

HOOFDSTUK 2

BETAALBAAR WONEN IN EEN LEVENDIGE WIJK

Een dak boven je hoofd is een grondrecht. GroenLinks staat voor goed wonen in een fijne wijk, met voldoende groen, speelplaatsen, winkels en activiteiten. Eindhoven zit, net als de rest van het land, echter midden in een wooncrisis. GroenLinks zet daarom vol in op levendige wijken met betaalbare woningen. Villa's en luxe penthouses lossen de wooncrisis niet op. Betaalbare koop- en huurwoningen wèl.

Huren zijn onbetaalbaar en wachtlijsten veel te lang. Een koopwoning krijg je niet zonder flink te moeten overbieden op de vraagprijs. Het is voor studenten, starters, ouderen en lage- en middeninkomens nauwelijks mogelijk om een geschikte woning te vinden. De doorgeslagen marktwerking van de afgelopen jaren heeft huisjesmelkers en beleggers rijker gemaakt, maar de samenleving armer. Dit vraagt om een activistische gemeente die zelf regie pakt op de falende markt.

Je woning is je thuis, maar minstens zo waardevol is een levendige, groene en gezonde wijk. De komende jaren moet veel worden gebouwd in Eindhoven. Bouwen doen we natuurlijk niet in de natuur, maar zoveel mogelijk binnen de bestaande gebieden. Met ruimte voor winkels, parken, sport, cultuur en speelplaatsen. Van woonwijk naar leefwijk.

GroenLinks wil de aanpak van de wooncrisis combineren met het oplossen van de klimaatcrisis. We bouwen en verbouwen daarom duurzaam, voor een lagere energierekening en minder vervuiling. Met nieuwe parken, fiets- en wandelpaden, ov-knooppunten en meer groen zorgen we voor een gezonde verstedelijking van Eindhoven.

2. BETAALBAAR WONEN IN EEN LEVENDIGE WIJK

Van woningnood naar betaalbare nieuwbouw

1. **Nieuwe woningen:** De komende jaren worden 15.000 nieuwe woningen in Eindhoven gebouwd. Deze woningen moeten kwalitatief goed, duurzaam en betaalbaar zijn. Maar bovenal, ze moeten er komen! De inzet van GroenLinks is een gemiddelde mix van 40% sociale huurwoningen en 40% betaalbare woningen in het vrije segment (koop en huur).
2. **Bouwen aan buurten:** Om de beperkte groene ruimte te beschermen, kiest GroenLinks voor woningbouw in de bestaande gebieden. Daarbij werkt de gemeente vanuit een complete gebiedsvisie. Hier komen alle elementen samen zoals betaalbaar wonen, groen en voorzieningen zoals parken, buurthuizen en speelplaatsen. Dat geldt ook voor openbaar vervoer en fietsinfrastructuur. De gemeente stelt hiervoor eisen aan ontwikkelaars.
3. **Nieuwe wijken:** Op de Hurk willen we meer ruimte bieden voor woningbouw door geen nieuwe zware industrie toe te staan en bestaande zware industrie af te bouwen. We onderzoeken daarnaast mogelijkheden om de Kennedylaan te ondertunnelen, zodat hier een groene, inclusieve nieuwe wijk kan ontstaan. Ook verkennen we mogelijkheden om het opstel terrein van ProRail op termijn te verplaatsen naar de rand van de stad, zodat de vrijgekomen ruimte in het centrum gebruikt kan worden voor een uitbreiding van KnoopXL. Zo combineren we slim mobiliteits- en woningbouwinvesteringen.
4. **Binnenstad:** Veel Eindhovenaren willen graag in de binnenstad wonen. Nieuwe plannen moeten passen binnen de omgeving en de visie van GroenLinks op een gezonde, leefbare en groene stad. Dit geldt bijvoorbeeld voor de ontwikkelingen aan de Fellenoord en op het Stadhuisplein. GroenLinks kiest hier voor een levendige mix van midden- en hoogbouw met uitstraling. Daarmee bouwen we om de woningnood tegen te gaan en voorkomen we dat in onze groene omgeving moet worden gebouwd. Het station en de busverbindingen krijgen een impuls met grote investeringen voor een bereikbare binnenstad.

5. **Studentenwoningen:** GroenLinks verwelkomt studenten in de stad. Er is helaas een flink tekort aan studentenwoningen. Meer betaalbare studentenhuysvesting en een mix van woonvormen zijn nodig, met goede bescherming voor studenten. Daarom is er met onderwijsinstellingen, verhuurders, studenten en wooncorporaties een convenant studentenhuysvesting gesloten. We scherpen dit convenant aan als het tekort verder oploopt.

Van woningmarkt naar volkshuysvesting

6. **Betaalbaar bouwen:** Veel inwoners verdienen teveel voor een sociale huurwoning, maar te weinig om de doorgeslagen huur- of koopprijzen in de vrije sector te kunnen betalen. GroenLinks wil daarom een gemeentelijke woningcoöperatie die zorgt voor meer betaalbare woningen voor deze groep Eindhovenaren.
7. **Lagere huren:** Huren zijn op dit moment veel te hoog. Zodra dit wettelijk mogelijk is, stellen we een maximale huurstijging in voor nieuwe huurwoningen in de vrije sector. Daarmee voorkomen we plofhuysprijzen.
8. **Woonplicht:** Woningen zijn geen handelswaar. Beleggers en speculanten zorgen ervoor dat er minder betaalbare woningen beschikbaar zijn voor Eindhovenaren. Voor nieuwe én bestaande koopwoningen voeren we een zelfbewoningsplicht en een anti-speculatiebeding in.
9. **Huysjesmelkers:** Het uitbuiten van huurders door huysjesmelkers pakken we aan. Voor het verhuren van een woning of kamer is een verhuurdersvergunning verplicht. Wie huurders uitbuit, niet zorgt voor fatsoenlijke woonomstandigheden of discrimineert bij het toelaten van huurders, verliest de vergunning.
10. **Huurteam:** Op initiatief van GroenLinks heeft Eindhoven een huurteam gekregen dat studenten helpt om op te komen voor hun woonrechten, bijvoorbeeld als ze teveel betalen. Dit succes zetten we voort, waarbij de gemeente in samenwerking met de onderwijsinstellingen zorgt voor de bekendheid van het huurteam onder studenten.

2. BETAALBAAR WONEN IN EEN LEVENDIGE WIJK

- 11. Arbeidsmigranten:** Te vaak worden arbeidsmigranten uitgebuit. De gemeente regisseert, monitort en handhaaft de arbeids- en huisvestingsomstandigheden van arbeidsmigranten. Waar mogelijk scheiden we bed en brood: werkgevers zijn geen huisbazen. De huisvesting van arbeidsmigranten valt onder het reguliere huurrecht.
- 12. Doorstroming:** Door de woningnood kunnen veel groepen niet doorstromen naar een nieuwe woning. Denk aan studenten, vluchtelingen, mensen die in een zorginstelling verblijven of daklozen. GroenLinks wil dat er voldoende rekening wordt gehouden met de verschillende groepen in de samenleving. Daarmee voorkomen we maatschappelijke problemen en komen er weer plekken voor andere mensen vrij.
- 13. Andere woonvormen:** We leggen de rode loper uit voor alternatieve woonvormen zoals CPO-projecten, wooncoöperaties, woon-zorgclusters en woongroepen. Ook hierbij zijn betaalbaarheid en goede huuromstandigheden van belang. Dat geldt ook voor het mogelijk maken van woonsplitsingen, waarbij de impact op de omgeving een ander belangrijk criterium is.

Van geldgericht naar oog voor omgeving

- 14. Duurzame nieuwbouw:** Nieuwbouw doen we niet voor 10, maar minstens 100 jaar. Daarom maken we huizen klaar voor de toekomst. GroenLinks wil dat alle nieuwbouw energieneutraal, natuurinclusief en zoveel als mogelijk circulair is, met veel ruimte voor groen. Daarnaast bouwen we zoveel mogelijk biobased of met hergebruikte materialen.
- 15. Duurzaamheidspact:** GroenLinks wil dat inwoners kunnen profiteren van de kennis en schaalvoordelen van wooncorporaties bij verduurzaming. Het Duurzaamheidspact dat de gemeente op initiatief van GroenLinks met woningcorporaties en de huurdersvertegenwoordiging heeft gesloten, zetten we voort. Daarmee kunnen we woningen sneller en slimmer verduurzamen.
- 16. Participatie omwonenden:** GroenLinks staat voor eerlijke participatie van belanghebbenden: hoe meer impact een ontwikkeling heeft, hoe breder de participatie in de omgeving moet zijn. GroenLinks vindt het belangrijk dat hierbij ook de stem van de toekomstige bewoners wordt gehoord.
- 17. Omgevingswet:** De omgeving is van ons allemaal. GroenLinks vindt dat de overheid de regie moet hebben op de ruimtelijke ordening. De invoering van de Omgevingswet volgen we daarom kritisch. We beschermen belangrijke waarden zoals het verbeteren van de leefomgeving, betaalbaarheid, gezondheid, biodiversiteit, vergroening en verduurzaming.
- 18. Eigen bezit:** Het grondbedrijf van de gemeente wordt een ontwikkelbedrijf. Wanneer de gemeente eigen gronden ontwikkelt, wordt naast grondprijs breder gekeken naar leefbaarheid, betaalbaarheid van woningen, natuur en duurzaamheid. We verkopen niet zomaar vastgoed van de gemeente, maar zetten het juist in om maatschappelijke waarde te creëren. Denk aan buurtinitiatieven, atelierruimtes en sociale organisaties.
- 19. Erfpacht:** Wanneer de gemeente eigen grond niet zelf ontwikkelt maar ter beschikking stelt aan ontwikkelaars, wordt deze verpacht. GroenLinks wil dat de inkomsten die dit oplevert op de lange termijn, terugvloeien naar de gemeenschap.

HOOFDSTUK 3

GROEN EINDHOVEN VOOR MENS EN DIER

Onze parken, kabbelende beekjes en bomen maken Eindhoven mooi en geven de stad karakter. Langs de Dommel of door de Genneper Parken kunnen we lekker wandelen, fietsen, genieten en ontspannen. Zeker na corona willen we met z'n allen meer groen. Door de klimaatcrisis is dat ook keihard nodig. GroenLinks kiest voor een radicale vergroening van Eindhoven voor mensen, planten en dieren, zowel in de parken als in de wijken en de stad.

GroenLinks heeft Eindhoven al op talloze plekken vergroend. Denk aan het Clausplein, de Geldropseweg, Hastelweg en Grote Berg. Voor bijna drie keer de John F. Kennedylaan leggen we nieuwe ecologische verbindingzones aan. Daar gaan we de komende jaren mee door, met extra ambitie. Want iedereen heeft recht op een groene omgeving om prettig in te wonen.

Dat vraagt om een radicale herverdeling van onze ruimte. Klimaat, groen en een gezonde leefomgeving zijn het startpunt bij iedere ruimtelijke ontwikkeling. Dat doen we niet alleen voor de mens, maar ook voor de Eindhovense dieren en insecten. We koesteren de schoonheid en de rust van een wandeling door de Genneper Parken of langs de Dommel. Bij iedere keuze denken we ook aan het welzijn van dieren.

Samenwerking is cruciaal voor meer groen. Veel inwoners willen in buurtprojecten samenwerken aan een groene straat of wijk. Zij hebben de steun van GroenLinks. We denken ook buiten onze grenzen, want de natuur houdt niet op bij de gemeentegrenzen, daarom werken we samen met onze buurgemeenten om de groene regionale zones blijvend te verbinden.

3. GROEN EINDHOVEN VOOR MENS EN DIER

Van grijze massa naar radicale vergroening

1. **Groene wijken:** GroenLinks wil dat iedere Eindhovenenaar een parkje heeft op vijf minuten lopen van huis, en een groot park binnen vijf minuten fietsen van huis. Met extra budget zorgen we samen met inwoners ervoor dat in 2026 alle groenarme wijken flink vergroend zijn.
2. **Pleintjesplan:** Eindhoven kent veel pleintjes en speelplaatsen die een stuk groener kunnen. We starten een Pleintjesplan: het samen met omwonenden en ondernemers vergroenen van de omgeving als ontmoetingsplek. Denk aan het Franz Leharplein, Lodewijk Napoleonplein, Wilhelminaplein, Stadhuisplein, de Woenselsemarkt of de vele speeltuinen die er zijn in onze stad.
3. **Groen centrum:** GroenLinks wil met ambitie het centrum van Eindhoven vergroenen. Het aangekondigde groenplan centrum is daarvoor de basis. GroenLinks wil dat ontwikkelaars en andere overheden gaan bijdragen, bijvoorbeeld via het Groen Ontwikkelfonds Brabant. We verbinden parken en natuurgebieden buiten de stad met het groen in de stad. Hiermee ontstaat een prachtig binnenstedelijk natuurnetwerk dat onze groene wiggen verbindt.
4. **Nieuwe bomen:** Eindhoven heeft nu 110.000 bomen. We willen dit aantal flink laten groeien. Daarvoor krijgt ieder kind op de basisschool zijn of haar eigen boom en voor iedereen die naar Eindhoven verhuist planten we ook een nieuwe boom.
5. **Bewonersinitiatieven:** Het is mooi en goed als bewoners meehelpen aan de vergroening van onze stad. De gemeente informeert bewoners en ondersteunt bewonersinitiatieven en sociale ondernemers die de stad groener maken, zoals buurtmoestuinen op braakliggende terreintjes, zelfbeheer van parken of het opzetten van nieuwe Tiny Forests. Daarbij ondersteunt de gemeente de ontwikkeling van Roverstuinen voor circulair groen dat beschikbaar is voor mensen met een kleine beurs.

6. **Tegels eruit, groen erin:** We ontharden samen met scholen die dat willen de schoolpleinen en maken daar natuurlijke speelplaatsen van met ruimte voor natuureducatie. Op (tijdelijk) braakliggende terreinen geven we ruim baan aan initiatieven als buurtmoestuinen, stadslandbouw, natuurspeelplaatsen, bijenvelden of pop-up sportparken.
7. **Wielewaal:** Wat groen is moet groen blijven. De Wielewaal heeft een grote waarde voor de natuur en is één van de oudste bossen die onze stad rijk is. GroenLinks wil daarom dit gebied openbaar houden zonder bebouwing. Als gemeente het gebied aankopen is voor GroenLinks een optie.
8. **Groene wiggen:** GroenLinks wil de kwaliteit van het groen in de groene wiggen blijven verbeteren. Ontwikkelingen in de drie groene wiggen (Landelijk Strijp, De Karpen en de Genneper Parken) kunnen alleen doorgaan wanneer dit een kwaliteitsimpuls oplevert voor de natuur en het gebied niet te druk wordt.

Van natuurcrisis naar biodiversiteit

9. **Natuurinclusief bouwen:** Voor bouwprojecten in onze gemeente geldt het 'ja, tenzij'-principe: het gebouw wordt natuurinclusief, tenzij ontwikkelaars kunnen aangeven waarom er géén groene daken of andere klimaatadaptieve maatregelen mogelijk zijn. Zo wordt er steeds meer gezorgd voor groen en ruimte voor vogels, insecten en vleermuizen.
10. **Groen in de tuin:** De gemeente maakt afspraken met woningcorporaties over de tuinen van nieuwe huurders, in zowel bestaande als nieuwe woningen. Alle tuinen moeten minder verhard en meer vergroend worden. De welstandscommissie keurt geen plannen meer goed van projectontwikkelaars als nieuwbouw een versteende achtertuin heeft.
11. **Ecologisch beheer:** Vogels, vlinders, bijen en andere insecten zijn van groot belang voor onze leefomgeving. Onze parken, bermen en andere groene plekken worden voortaan aangelegd en verzorgd volgens de principes van ecologisch beheer. We gebruiken de jaarlijkse inventarisaties waarin de aanwezigheid en verspreiding van dieren en planten wordt onderzocht om het groenbeleid te verbeteren.

3. GROEN EINDHOVEN VOOR MENS EN DIER

- 12. Natuurherstel:** Soms wordt de natuurlijke leefomgeving beschadigd. Kosten van natuurherstel worden verhaald op de veroorzaker hiervan. Bedrijven en organisaties krijgen bij herhaaldelijke misstappen geen toestemming om iets te ondernemen in Eindhoven. We zorgen daarnaast voor voldoende geld om uitgevallen bomen en groen snel te kunnen vervangen.
- 13. Nederlandse natuur:** Er komt een actieplan voor de duurzame bestrijding van plantensoorten die hier niet thuishoren en schade aanbrengen aan gebouwen, wegen of andere soorten. Denk aan de Japanse duizendknoop.

Van versteend naar klimaatbestendig

- 14. Wateropvang:** Bij een fikse regenbui lopen de Elisabethtunnel en Veldijktunnel onder. GroenLinks vindt dat niet normaal. Door meer groen, het ruimte geven aan water en betere opvang met bijvoorbeeld wadi's maken we Eindhoven klimaatbestendig. Door advies en ontzorging bij aanleg vanuit de gemeente zorgen we ervoor dat bij meer huizen het regenwater opgevangen gaat worden. De subsidie voor wateropvang op eigen terrein en groendaken wordt uitgebreid.
- 15. Verkoeling:** Tegen de hittestress komt er meer water in de stad. We bouwen fontein en waterspeelplekken. In de zomer kunnen Eindhovenaren hier verkoeling zoeken. Ook maken we meer ruimte om de Gender weer boven de grond te laten stromen.
- 16. Groene daken:** We streven ernaar dat ieder dak groen wordt, vol ligt met zonnepanelen of op een andere manier gebruikt wordt voor klimaatmaatregelen. Alle daken van de gemeente of waar de gemeente aan meebetaalt, gaan hier vóór 2025 aan voldoen.

Van mensgericht naar dierenwelzijn

- 17. Dierenwelzijn:** Dieren hebben recht op een respectvolle behandeling: ze zijn geen gebruiksvoorwerpen. GroenLinks is trots dat Eindhoven de afgelopen jaren fors heeft ingezet op het verbeteren van het welzijn van dieren. Zo hebben we de jacht op dieren in Eindhoven verboden. De komende jaren gaan we hiermee door. Zo willen we dat evenementen met dieren niet meer worden gefaciliteerd en gesubsidieerd.

- 18. Omgeving beschermen:** Onze omgeving is van mens én dier. Eindhoven neemt gerichte maatregelen om de natuurlijke leefomgeving van dieren dag en nacht te beschermen. Bijvoorbeeld door slimme keuzes te maken bij het plaatsen van straatverlichting of door rustgebieden te maken voor dieren.
- 19. Huisdieren:** GroenLinks wil vermissingen van huisdieren en zwerfdieren zoveel als mogelijk voorkomen. In Nederland is het chippen en registreren van honden al verplicht. GroenLinks wil in Eindhoven ook een chipprogramma voor katten: dat leidt tot minder zwervkatten en daarmee blijde baasjes.
- 20. Dierenambulance:** De gemeente bevordert de samenwerking tussen de Dierenambulance, dierenopvangcentra en hulpdiensten als de (dieren)politie en brandweer. Dierenambulances krijgen net als andere hulpdiensten bevoegdheden om snel ter plaatse te kunnen zijn voor noodhulp aan dieren.
- 21. Dierenopvang:** GroenLinks wil een goede opvang van dieren in het nieuwe dierenasiel, waar de verblijfsruimtes sterk zijn verbeterd. De gemeente draagt financieel voldoende bij en werkt samen met de 17 regiogemeenten. De voorlichting moet goed zijn, zodat mensen alleen een dier meenemen als ze weten welke verantwoordelijkheid hierbij hoort.
- 22. Diervriendelijk eten:** We voeren het 'Omnivoor, geef het door' principe in. Menu's bij de gemeentelijke organisatie zijn standaard plantaardig. Mensen die toch vlees, vis en zuivel willen eten, geven hun dieetwens door. Zo behouden we de keuzevrijheid, maar draaien we de sociale norm om.
- 23. Ballonnen:** Tegenwoordig is al in meer dan de helft van de gemeenten een verbod op het oplaten van (wens)ballonnen of lampionnen, om de leefomgeving van dieren te beschermen en branden te voorkomen. Eindhoven kan daarom niet meer achterblijven en verbiedt het oplaten van (wens)ballonnen of lampionnen.
- 24. Vuurwerk:** Veel inwoners en dieren hebben last van vuurwerk. De gemeente organiseert met Oud & Nieuw daarom zelf spektakelshows in de stad. Daar staat tegenover dat zelf vuurwerk afsteken niet meer is toegestaan.

HOOFDSTUK 4

DUURZAME MOBILITEIT VOOR EEN GEZONDE STAD

Iedereen verdient een gezonde en veilige omgeving en daar hoort ook een schone lucht bij. Helaas is de lucht in Eindhoven de smerigste van Brabant. Een groot deel van die vervuiling wordt veroorzaakt door het autoverkeer. Het is een aanslag op de gezondheid en daarom is het duidelijk: het moet schoner, slimmer en comfortabeler.

Wanneer we wonen en werken op fietsafstand óf dicht bij bus- en treinstations, laten we de auto makkelijker staan. Daarom zet GroenLinks vol in op de beste fietspaden en in betere bus- en treinverbindingen binnen de regio en ver tot in het buitenland. Allemaal verbonden met meer OV-knooppunten, waar je makkelijk overstapt van het ene vervoermiddel op het andere. Dat maakt je reis comfortabeler en je omgeving gezonder en veiliger.

GroenLinks kiest dus voor wandelen, fietsen, het OV en deelvervoer. De stad wordt weer meer van inwoners, in plaats van auto's. We houden de auto zo veel als mogelijk aan de randen van de stad. Wat er wel rijdt moet schoon zijn, dus elektrisch of op waterstof. Daarbij is ruimte voor groen en natuur belangrijker dan nog een nieuwe weg. Een ruit rond Eindhoven is en blijft daarom geen optie.

Met minder auto's komt er meer ruimte voor groen, woningen en ruimte voor spelende kinderen. We zetten de mens, natuur en gezondheid centraal. Kiezen voor een gezonde stad, is ook kiezen voor voetgangers, fietsers en de bus. Zij krijgen vaker en langer groen bij verkeerslichten en comfortabelere routes. De autovrije binnenstad wordt hét fietswalhalla van Nederland, met een fijnmazig fietsnetwerk en voldoende fietsenstallingen.

4. DUURZAME MOBILITEIT VOOR EEN GEZONDE STAD

Van autostad naar fietswalhalla

1. **Autovrije binnenstad:** GroenLinks wil dat onze autoluwe binnenstad uiterlijk in 2030 echt een autovrije binnenstad is. Te beginnen met de Kleine Berg. Bedenk eens hoeveel ruimte er daarmee vrijkomt voor groen, ontmoeten en wonen. Er komen door het hele centrum en vanaf de wijken betere wandel- en fietsinfrastructuur. Voor auto's geldt een 'nee-tenzij' systeem, zodat maatwerk wordt geboden voor de kleine ondernemer, invalide Eindhovenenaar of binnenstadbewoners.
2. **Fietzers de baas:** We bouwen aan een veilig, comfortabel en fijnmazig fietsnetwerk. Fietzers krijgen een eigen plek op de weg. In woonwijken passen we fietsstroken of fietsstraten toe. Op de drukste fietsroutes willen we brede, vrijliggende fietspaden in rood asfalt en groene golven voor fietzers. Zowel fietzers als voetgangers krijgen vaker en langer groen licht. De doorstroom van fietzers krijgt voorrang boven de doorstroom van autoverkeer.
3. **Fietsparkeren:** Fietzers kunnen hun fiets overal in de stad gemakkelijk, veilig en gratis parkeren. Er komen meer fietsparkeerplaatsen, zowel grootschalig als kleinschalig. Deze zijn en blijven gratis, daarvoor maken we de kosten voor een parkeervergunning voor auto's tenminste kostendekkend. In de binnenstad gaan de de parkeertarieven komende jaren met minimaal 10% omhoog.
4. **OV-knooppunten:** GroenLinks zet in op meer OV-knooppunten met P+R's, zoals op de Aalsterweg. Zodat je goedkoop, veilig en snel de overstap kan maken van auto naar OV, fiets of deelfervoer. Eindhoven pakt dit op samen met regiegemeenten.
5. **Verkeersveiligheid:** De gezondheid van onze inwoners en veiligheid van langzaam verkeer vinden we belangrijker dan met hoge snelheid door de stad scheuren. Brommers, scooters en snorfietsen gaan voor de veiligheid de weg op en van het fietspad af. Om ook hun veiligheid te waarborgen, vergroten we de 30km/uur-zones en wordt de Ring 50 km/uur. Ook de wegen richten we op deze snelheden in, waarbij we snel actie ondernemen voor de Mauritsstraat en Edenstraat.

6. **Laadpalen:** In de komende vier jaar verdubbelen we minimaal het aantal openbare oplaadpunten voor elektrische auto's, daarom nemen we bij nieuwe herinrichtingsprojecten ook de laadplekken standaard mee. Daarbij kijken we ook naar moderne technieken, zoals lantaarnpalen met oplaadmogelijkheden.
7. **Vervoer voor iedereen:** Vervoer kost geld, en als je arm bent kan je wereld akelig klein zijn. GroenLinks wil daarom de regeling behouden waarmee Eindhovenaren met een laag inkomen gratis van de bus gebruik kunnen maken. Fietsen die door de gemeente worden geruimd, stellen we gratis beschikbaar aan mensen die ze goed kunnen gebruiken.
8. **Nieuwe infrastructuur:** Alleen voor voetgangers, fiets en OV komt er nog nieuw asfalt. GroenLinks werkt niet mee aan het aanleggen van autowegen ten koste van natuur en leefbaarheid of nieuwe wegen die het autogebruik onnodig stimuleren. Daarom blijft GroenLinks tegen de ruit en tegen een nieuwe aansluiting op Ekkersrijt vanuit de Bokt.

Van provinciestad naar internationaal knooppunt

9. **Brainportrail:** Eindhoven investeert in bewezen hoogwaardig vervoer zoals trams en/of lightrail. Onze stad heeft op dit gebied een inhaalslag te maken vergeleken met andere grote steden. De gemeente maakt afspraken hierover met het Rijk en grote bedrijven, zodat zij hieraan meebetalen. Daarnaast stimuleren we verder onderzoek naar de Brainportlijn die GroenLinks heeft bedacht: een emissieloos, zelfrijdend en hoogwaardig openbaar vervoersnetwerk dat Eindhovense wijken, gemeenten in de regio en belangrijke werklocaties verbindt.
10. **Trein:** Eindhoven Centraal wordt ontwikkeld naar een internationaal knooppunt voor de trein met nieuwe en directe verbindingen richting het buitenland. Hiermee creëren we snelle verbindingen met andere gemeenten, Duitsland en België, overdag en 's nachts. Een sterke lobby richting Den Haag, samen met andere overheden blijft daarvoor noodzakelijk. Eindhoven zoekt daarvoor de samenwerking met steden in het buitenland zoals Düsseldorf, Aken en Antwerpen.

4. DUURZAME MOBILITEIT VOOR EEN GEZONDE STAD

- 11. Bussen:** GroenLinks wil het schrappen van busritten voorkomen. Daarvoor in de plaats willen we het bereik per bus verbeteren. De regionale busverbindingen worden beter op elkaar aangesloten zodat er een OV-ring ontstaat rondom Eindhoven. Hierdoor hoeven busreizigers niet al hun reizen via het station af te leggen, maar kunnen ze direct door naar hun bestemming.

Van uitstoot naar schone lucht

- 12. Luchtvervuiling:** De lucht in Eindhoven is de één na vuilste van Nederland. We blijven de vervuiling meten via AiREAS 2.0 en de stikstofmetingen verrichten. Voor GroenLinks zijn de wegen in de binnenstad, zoals de Fellenoord, geen doorgaande autoroutes. Waar nodig grijpen we in om wegen af te sluiten. Eindhoven hanteert daarbij de WHO-gezondheidsnormen als grenswaarden voor actie.
- 13. Deelmobiliteit:** We bouwen aan een keten van een sterk OV-netwerk aangevuld met deelmobiliteit. Op strategische plekken zorgen we voor deelfietsen, elektrische deelauto's en -scooters. Minder bezit moet leiden tot minder ruimtebeslag en meer kwaliteit van de openbare ruimte. GroenLinks wil dat de gemeente daarom de regie houdt op het optimaal afstemmen van het aanbod, prijs, kwaliteit en leefbaarheid.
- 14. Bevoorrading van de stad:** Na 2025 zijn de straten en laad- en losplekken van Eindhoven alleen nog beschikbaar voor deelnemers aan een gezamenlijk systeem van stadsdistributie. Vanuit verschillende hubs worden kleine pakketjes per fietskoerier de stad in gebracht. GroenLinks is daarnaast een grote voorstander van de bouwhub die op dit moment opgestart wordt voor het bevoorraden van bouwprojecten in de binnenstad.
- 15. Milieuzone:** We houden vast aan het stappenplan naar strengere milieuzone met als doel om in 2030 een nul-emissiezone binnen de Ring te hebben. Zo bannen we ook de luchtvervuiling uit en verbeteren we de gezondheid van Eindhovenaren. In navolging van de andere grote steden, willen we versnellen. Vanaf 2025 moet ook een emissieklasse 5 gelden voor alle personenauto's, brommers en scooters. Mensen met een kleine beurs kunnen hun vervuilende auto, scooter of brommer omruilen voor deelmobiliteit tegen een gereduceerd tarief.

Van overlastgevend naar duurzaam Eindhoven Airport

- 16. Eindhoven Airport:** Eindhoven Airport is uitgegroeid. De impact op de omwonenden en het klimaat is simpelweg te groot. Bij iedere beslissing over Eindhoven Airport staat het verbeteren van de woonomgeving en het klimaat voor GroenLink voorop. Het aantal vliegbewegingen t/m 2022 is bevroren op 41.500. GroenLinks zet in op een vermindering van het aantal vliegbewegingen rondom Eindhoven Airport na deze periode.
- 17. Nieuw luchthavenbesluit:** In 2023 moet er een nieuw luchthavenbesluit komen voor Eindhoven Airport. Voor GroenLinks zijn de geluidscontouren uit het huidige luchthavenbesluit hierbij het maximaal toelaatbare. Sterker nog: op basis van het advies-Van Geel zien wij in het nieuwe luchthavenbesluit een jaarlijkse daling van de geluidsnormen als voorwaarde.
- 18. Evaluatie afspraken:** In 2026 vindt een evaluatie plaats van de huidige afspraken rondom Eindhoven Airport (advies-Van Geel). GroenLinks wil dat de daling van CO₂-uitstoot van vluchten een voorwaarde wordt naast de geluidsreductie. Zeker ook gezien het laatste IPCC-rapport.
- 19. Vakantiereizen:** GroenLinks is voorstander van goedkope vakantiereizen, maar dan wel per trein. We willen dat de trein tot 750 km een goedkoop en beter alternatief wordt voor het vliegtuig. Goedkope vakantievluchten en korte afstandsvluchten vanuit Eindhoven Airport zijn geen optie.
- 20. Leefbaarheidsfonds:** Boetes voor vliegtuigen die te laat landen, moeten in het leefbaarheidsfonds gestort worden. Hiermee kan worden geïnvesteerd in het leefklimaat voor de omwonenden van Eindhoven Airport. Tevens moet de boeteregeling aangepast worden, zodat de boetes al gaan gelden vanaf 23:30 in plaats van de huidige 24:00 uur.

HOOFDSTUK 5

MEEDOEN IN EEN EERLIJK EINDHOVEN

GroenLinks wil een stad waar iedere Eindhovenenaar kan meedoen en talenten kan ontwikkelen. Waar het niet uitmaakt of je in de Bennekel of in het Villapark geboren bent, of welke gender of culturele achtergrond je hebt. Daarom is het cruciaal dat er in Eindhoven geen ieder-voor-zich-mentaliteit heerst. Van het bestrijden van ongelijkheid maken we onze topprioriteit.

Goed onderwijs is de beste remedie tegen kansenongelijkheid. Ieder kind of jongere heeft talenten, of dat nu praktisch inzicht, kennis of creativiteit is. Sommige kinderen en jongeren lopen tegen drempels op, zoals een moeilijke thuissituatie of een taalachterstand. Hierdoor worden zij beperkt in hun dromen, talenten en ambities. GroenLinks strijdt voor een goede start voor alle kinderen en jongeren.

Maar om armoede van generatie op generatie te doorbreken is er meer nodig. Mensen kunnen steeds lastiger rondkomen. Een vaste, betaalde baan is voor te veel mensen een utopie geworden. Sommigen hebben de 350ste afwijzing al op zak, en dat terwijl werkgevers tegelijkertijd staan te springen om goed personeel. Het dichten van die kloof is geen kwestie van 'eigen verantwoordelijkheid', maar een probleem dat we als samenleving moeten oplossen.

Om te voorkomen dat mensen in armoede of schulden raken, zetten we daarom stevig in op preventie en een toegankelijker vangnet, ondersteuning naar goed betaald werk en waar nodig extra scholing. Dat vraagt ook een andere rol van de overheid: stimuleren in plaats van controleren, de menselijke maat in plaats van de regeltjes centraal.

5. MEEDOEN IN EEN EERLIJK EINDHOVEN

Van achterstand naar goede start

1. **Opgroeien:** Ieder kind verdient een goede start. Eindhoven is aangesloten bij het landelijke programma Kansrijke Start waarmee we ervoor zorgen dat de eerste 1000 dagen van pasgeboren kinderen goed verlopen. Daarnaast zorgen we ervoor dat de voorschoolse educatie, die bedoeld is om onderwijsachterstanden tegen te gaan, voor alle peuters na 2023 structureel gefinancierd blijft.
2. **Recht op leren:** De leerplichtambtenaar wordt een ambassadeur van het recht op leren en ontwikkelen, zodat iedereen met een startkwalificatie van school kan komen. We zetten in op een flinke afname van schoolverzuim al vanaf de basisschool en voorkomen schooluitval door goede begeleiding met scholen bij de overgang van middelbaar naar vervolgonderwijs.
3. **Scholen:** Scholen ontwikkelen zich tot de spil in de wijk, waar ook jeugd- en jongerenwerk, de bibliotheek, jeugdzorg, praktijkondersteuners en maatschappelijk werk bij kan aansluiten. We zorgen voor vergaande samenwerking van opvang en basisonderwijs.
4. **Achterstanden:** GroenLinks wil extra investeren in wijken met meer risico's op onderwijsachterstanden. We zetten in op schakelklassen, weekendscholen en taalprogramma's voor ouders. In overleg met het onderwijs gaat de gemeente onder- of overadvisering bij schoolkeuzen tegen, zeker bij kwetsbare gezinssituaties of kinderen met taalachterstand. GroenLinks is daarnaast voorstander van meer brede brugklassen, want voor sommigen komt de keuze gewoonweg te vroeg.
5. **Plusprogramma:** Samen met het onderwijs, ouders en organisaties in de stad, rolt Eindhoven een prikkelend plusprogramma aan sport, cultuur, burgerschap en milieueducatie uit in de wijken. Dit stelt kinderen en jongeren staat hun talenten te ontdekken en ontwikkelen.
6. **Jongeren:** Goed jeugd- en jongerenwerk dat aansluit bij de leefwereld en talenten van jongeren is van groot belang. GroenLinks wil extra investeren in onze jongeren, waar we school-thuis-straat verbinden.

7. **Schoolgebouwen:** Een inspirerende leeromgeving draagt bij aan de kwaliteit van het onderwijs. GroenLinks wil gezonde, duurzame onderwijsgebouwen: een goede luchtkwaliteit, watertappunten, ruimtes die aanzetten tot bewegen en creativiteit, en natuurlijk zonnepanelen op alle daken.

Van armoede naar zekerheid

8. **Armoede:** De hulp aan Eindhovenaren in armoede en met schulden is flink verbeterd in Eindhoven. Dankzij GroenLinks is er meer aandacht voor werkende armen. Maar het blijft GroenLinks een doorn in het oog dat zo veel mensen nog gebruik moeten maken van de Voedselbank. GroenLinks wil dat mensen in geldzorgen snel geholpen worden, voordat de problemen zich opstapelen. We mogen niet accepteren dat armoede van generatie op generatie wordt doorgegeven. We willen dat mensen structureel uit de armoede komen, bijvoorbeeld door beter betaald werk of onderwijs.
9. **Schulden:** GroenLinks start een schuldenoffensief. We willen het taboe op schulden doorbreken, onnodige doorverwijzingen verminderen en uiteindelijk de schuldenindustrie afschaffen. We gaan door met de belangrijke stappen die zijn gezet, zoals toegankelijke hulp, het collectief opkopen van schulden en de vroegsignalering van schulden. GroenLinks wil dat gemeentelijke pilots zoals het jongerenperspectieffonds en Bouwdepot breder worden uitgerold. Ook de overheid zelf is regelmatig schuldeiser en moet sneller kwijtschelden als terugbetaling onmogelijk wordt.
10. **Bijstand:** Mensen in de bijstand moeten niet als potentiële fraudeur worden weggezet, maar ondersteuning krijgen. GroenLinks knokt al jaren voor pilots met een basisinkomen of stimulerende bijstand vanuit vertrouwen. We willen dat mensen in de bijstand kunnen bijverdienen of giften mogen aannemen van familie of vrienden.
11. **Vrijwilligerswerk:** Veel Eindhovenaren geven mantelzorg, zorgen voor hun opgroeiende kinderen en doen vrijwilligerswerk. Hier moet meer aandacht, waardering en steun voor zijn bijvoorbeeld door minder krampachtig om te gaan met de kostendelersnorm en de sollicitatieplicht.

5. MEEDOEN IN EEN EERLIJK EINDHOVEN

- 12. Armoederegelingen:** GroenLinks wil dat meer Eindhovenaren met een laag inkomen de minimaregelingen van de gemeente weten te vinden. De communicatie moet duidelijker en de aanvraagformulieren eenvoudiger. Door intensievere samenwerking tussen bewonersinitiatieven voor mensen met een migratieachtergrond en de gemeentelijke instanties, kan ook de toegankelijkheid van minimaregelingen en bijstand voor hen verbeterd worden.
- 13. Sneller hulp:** Huisartsen, scholen, werkgevers of buurtbewoners vangen signalen van armoede of schulden vaak veel sneller op dan de gemeente. We verbeteren de onderlinge samenwerking, zodat signalen eerder opgepakt kunnen worden en mensen sneller hulp krijgen.

Van vacature naar werk

- 14. Jeugdwerkloosheid:** Op jonge leeftijd werkloos worden is funest voor iemands ontwikkeling. Het Huis naar Werk moet daarom een specifiek programma voor jongeren krijgen met aandacht voor het verkrijgen van een startkwalificatie, scholing en snelle routes naar werk.
- 15. Basisbanen:** GroenLinks wil een pilot met basisbanen voor mensen die weinig kans maken op een reguliere baan. In de plaats van de uitkering komt een betaalde baan, bijvoorbeeld als schoolconciërge of ondersteunende kracht in een verpleeghuis. Hiervoor combineren we uitkerings-, re-integratie- en zorgbudgetten, vanuit de overtuiging dat werk en meedoen helpt om problemen te voorkomen.
- 16. Ergon:** De Rijksbudgetten voor Ergon zijn te laag om alle mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt via loonkostensubsidie of beschut werk aan het werk te helpen. Eindhoven heeft al extra geld bijgelegd, maar de lobby richting landelijk is nog keihard nodig. Werkgevers worden nog nadrukkelijker gestimuleerd om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

- 17. Betere begeleiding:** Naast werkloosheid hebben veel mensen in de bijstand ook lichamelijke of psychische klachten of een schuldenprobleem. GroenLinks wil daarom investeren in begeleiding en passende (specialistische) ondersteuning, inzetten op coalities van sociaal verantwoorde ondernemers en werken met loonkostensubsidie.
- 18. Goede voorbeeld:** De gemeente moet als grote werkgever het goede voorbeeld geven. We zorgen voor voldoende vaste banen, diversiteit onder de gemeenteambtenaren en het aannemen van mensen met een fysieke of psychische beperking. Dit wordt ook gevraagd aan organisaties die diensten uitvoeren voor de gemeente of producten leveren.
- 19. Eerlijke arbeidsmarkt:** GroenLinks wil stevig inzetten op een eerlijke arbeidsmarkt. Zo zien we een oververtegenwoordiging van vrouwen en migrantengroepen bij werkende armen. De gemeente moet een actievere rol spelen, bijvoorbeeld op het gebied van taalontwikkeling, versterking kinderopvang en voorkomen van arbeidsmarktdiscriminatie.
- 20. Laaggeletterdheid:** Laaggeletterdheid heeft een grote impact. Omdat schaamte een rol speelt, is toegankelijke hulp dichtbij belangrijk. Hiervoor is meer samenwerking nodig tussen scholen, consultatiebureaus, taalaanbieders, de bibliotheek, taalinitiatieven en bedrijven. Ook moet de gemeente in helder taalgebruik communiceren in brieven, formulieren en op de website.

HOOFDSTUK 6

GOEDE ZORG EN ONDERSTEUNING

GroenLinks staat voor goede zorg en ondersteuning voor Eindhovenaren die dat nodig hebben. Van het kind met gedragsproblemen tot de kwetsbare oudere. We staan voor een sociale stad waar we naar elkaar omkijken. Een gezond en veerkrachtig Eindhoven, waar iedere inwoner naar eigen vermogen kan meedoen.

De afgelopen periode is hard gewerkt om de zorg en ondersteuning toegankelijker en beter te maken. We hebben flinke stappen gezet, maar de nood blijft hoog en de middelen zijn schaars. GroenLinks wil de komende jaren investeren in buurten waar inwoners naar elkaar omkijken en voor elkaar klaarstaan. Waar wonen, onderwijs en werk hand in hand gaan met zorg en welzijn. Daarmee maken we Eindhoven gezonder en voorkomen we dat problemen zich opstapelen.

Niet iedereen is zelfredzaam of heeft een goed sociaal netwerk. Als je ondersteuning of zorg nodig hebt moet die er zijn, met oprechte aandacht, door een vrijwilliger of een professional. We willen een vangnet bieden, maar ook een toekomstperspectief. Zonder betutteling en met eigen regie.

Geen inwoner is zich ooit beter gaan voelen door marktwerking of bureaucratie in de zorg. Controle hebben over je eigen leven en verbonden zijn met elkaar, dat is wat telt. Problemen van cliënten naar elkaar doorschuiven omdat het te moeilijk wordt, is geen optie. GroenLinks zet daarom vol in op samenwerking in de zorg in plaats van concurrentie.

6. GOEDE ZORG EN ONDERSTEUNING

Van genezen naar voorkomen

1. **Gezond Eindhoven:** Een goede gezondheid is niet voor alle Eindhovenaren vanzelfsprekend. GroenLinks investeert daarom flink in programma's die een gezonde leefomgeving en leefstijl bevorderen. Denk aan een Rookvrij Eindhoven of sporten. De gemeente maakt hierover afspraken met kinderopvang, scholen, sportverenigingen, werkgevers en zorgverzekeraars. In wijken waar de gemiddelde gezondheid slechter is, investeren we extra.
2. **Fysiek en mentaal gezond:** Sport zet aan tot bewegen en daarmee fysieke gezondheid. Kunst spreekt de taal van de emotie en draagt bij aan zelfontplooiing, welbevinden en mentale gezondheid. We ondersteunen daarom projecten voor inwoners met een kwetsbare mentale gezondheid die zorg en welzijn verbinden met sport en cultuur.
3. **Sociale basis:** Als het even minder gaat, moet je naast professionele hulp kunnen rekenen op burenhulp, buurtinitiatieven en verenigingen. GroenLinks wil deze natuurlijke verbanden tussen inwoners ondersteunen en versterken. We hebben oog voor mantelzorgers, die erop moeten kunnen rekenen dat ze worden ontlast als ze even geen ondersteuning kunnen bieden.
4. **Wijken:** Voor veel mensen vindt het leven plaats in de wijk, zeker voor kinderen, kwetsbare inwoners en ouderen. GroenLinks zet in op sociale wijken met sterke en laagdrempelige basisvoorzieningen, zoals de dagbesteding. Ook de zorg willen we zoveel mogelijk in de eigen wijk, school of woonomgeving realiseren. Denk aan de pilot met GGD'ers in de wijk.

Van afschuiven naar maatwerk

5. **Snel in beeld:** Wie zorg nodig heeft, verdient snel goede hulp. Hulporganisaties wachten nu nog te veel af waardoor problemen zich te lang opstapelen. GroenLinks wil daarom de aanwezigheid van jeugdhulpverleners in de wijk en op scholen versterken. Daarnaast moet er veel intensiever worden samengewerkt tussen WJJeindhoven en huisartsen.

6. **Maatwerk:** De kracht van mensen en hun omgeving moet centraal staan bij zorg en ondersteuning. Dit uitgangspunt geldt al voor de wijkteams, maar wat GroenLinks betreft gaat dit ook gelden voor alle organisaties die voor en met inwoners werken, inclusief de gemeente zelf. Niet iedereen is zelfredzaam of heeft een goed sociaal netwerk. We willen maatwerk in de zorg zodat inwoners niet worden overvraagd. De behandelend medewerker moet de ruimte en het budget krijgen om te doen wat nodig is om te komen tot duurzame oplossingen.
7. **Samenwerking:** Als je hulp nodig hebt wil je hulpverleners die naar je luisteren en waar nodig echt samenwerken. Te vaak kijken hulporganisaties nog naar elkaar. Afschuiven omdat een hulpvraag te ingewikkeld is, mag nooit een optie zijn. WJJeindhoven krijgt het mandaat om aanbieders en andere partners aan te spreken als de zorg niet goed verloopt.
8. **Clïëntondersteuning:** GroenLinks is er trots op dat inwoners, anders dan in veel gemeenten, direct een second opinion kunnen aanvragen van een generalist van WJJeindhoven. De komende jaren willen we wel de kwaliteit van en communicatie over onafhankelijke clïëntondersteuning verbeteren zodat clïënten een betere positie krijgen.
9. **Jeugdzorg:** Landelijk zijn er grote problemen in de jeugdzorg, waar ook kinderen, jongeren en gezinnen uit Eindhoven last van hebben. Tekorten aan voldoende gekwalificeerd personeel is hiervan een belangrijke oorzaak. GroenLinks wil meer investeren in de jeugdzorg. Daarnaast zetten we in op een betere samenwerking tussen de gemeente, scholen en jeugdzorgorganisaties.
10. **18+'ers:** GroenLinks wil goede begeleiding voor jongeren in de jeugdzorg die 18 jaar en daarmee wettelijk volwassen worden. Als er hulp nodig is bij het zoeken naar een woning of het regelen van begeleiding, moet die er zijn. GroenLinks wil ook dat het voor deze jongeren mogelijk blijft tijdelijk terug te vallen op de jeugdzorg.

6. GOEDE ZORG EN ONDERSTEUNING

- 11. Pleegzorg:** GroenLinks wil dat uithuisplaatsingen van kinderen of jongeren zoveel mogelijk worden voorkomen. Soms kan het helaas echt niet anders. GroenLinks wil dan dat kinderen terecht kunnen in gezinshuizen of pleegouders in de buurt, uiteraard wel als daarmee de veiligheid van het kind geborgd is.
- 12. Verstandelijke beperking:** Met veel kinderen en volwassenen die licht verstandelijk beperkt zijn gaat het goed. Maar er is ook een groep die sneller in de problemen komt, extra jeugdzorg nodig heeft of verslavingsgevoelig is. GroenLinks wil de ondersteuning voor deze groep verbeteren, door bijvoorbeeld extra begeleiding door de wijkteams en jongerenwerk.
- 13. PGB:** GroenLinks staat voor een goed persoonsgebonden budget (PGB) dat gemakkelijk en zonder te veel bureaucratie verloopt. Zo kan de inwoner die zelf ondersteuning wil regelen de regie in handen houden.
- 14. Dak- en thuislozen:** We zien dak- en thuislozen precies voor wie zij zijn: mensen zonder woning en vaak zonder werk. De gemeente moet naast goede maatschappelijke opvang ook het perspectief op bestaanszekerheid vergroten. We volgen het experiment met een basisinkomen aan jongeren zonder woning, waarmee zij samen met begeleiders eigen keuzes kunnen maken hoe zij het beste hun leven op de rit kunnen krijgen. Als dit succesvol is, rollen we het uit naar alle volwassenen.

Van concurrentie naar samenwerking

- 15. Transformatie:** We hebben de afgelopen jaren hard gewerkt aan het verbeteren en vernieuwen van de zorg in Eindhoven. Ook komende periode staat de transformatie van het sociaal domein voor ons centraal. We zorgen voor structurele financiering, afspraken met lokale organisaties, bedrijven, zorgaanbieders, gemeenten in de regio en het Rijk en het benutten van de slimme innovaties uit de Brainportregio.
- 16. Marktwerving:** GroenLinks is tegen overmatige marktwerving in de zorg. In Eindhoven is er geen ruimte voor zorgcowboys met schimmige constructies of exorbitante winsten. Het is publiek geld, dat voor goede zorg bestemd is. In geval van misstanden treden we hard op. We deinzen er niet voor terug om zorgaanbieders die niet voldoen te weren uit het zorgaanbod.
- 17. Ruimte aan professionals:** Verantwoording is nog te vaak gericht op controleren, in plaats van verbeteren en samen leren. GroenLinks wil dat professionals en organisaties meer ruimte voelen om de juiste keuzes te maken en hun aanbod te ontwikkelen.
- 18. Wijkteams:** GroenLinks wil dat de wijkteams van WJJeindhoven nog steviger inzetten op preventie, door bijvoorbeeld veelvoorkomende vragen collectief en preventief op te pakken samen met maatschappelijke partners en inwonersorganisaties. Ook kunnen de wijkteams nog beter inspelen op culturele verschillen, zodat de ondersteuning voor iedereen toegankelijk is.
- 19. Wachtlijsten:** Wachtlijsten voor de zorg zijn te lang. Er is nu nog te vaak geen plek voor wie het nodig heeft en het verzuim en verloop van zorgmedewerkers is hoog. Wat GroenLinks betreft staan gemeenten, opleidingen, zorgaanbieders én het Rijk samen aan de lat om dit tij te keren. Meer samenwerking, minder marktdenken en minder bureaucratie, dat is nodig.
- 20. Inspraak:** GroenLinks wil dat al het beleid in het sociaal domein samen met inwoners en uitvoerders gemaakt wordt. We zijn voor een intensieve samenwerking met de cliëntenraad en inwonersinitiatieven. Dit met het motto: "Alles wat je voor mij doet, doe je met mij". We zorgen daarnaast voor cliëntenparticipatie bij alle zorgaanbieders.

HOOFDSTUK 7

VAN BRAINPORT NAAR SUSTAINPORT

Eindhoven is het centrum van de slimste regio ter wereld. De samenwerking in Brainport tussen overheid, onderwijs en bedrijven leidt tot nieuwe dynamiek en werkgelegenheid. Maar de afgelopen jaren hebben we ook de andere kant hiervan gezien. Want terwijl sommige grote bedrijven enorme winsten maakten, kwam onze stad steeds meer onder druk te staan. Voor GroenLinks is dit hét moment om de balans te herstellen.

GroenLinks kiest voor een eerlijk Eindhoven waar we brede welvaart in de stad verkiezen boven winst voor een kleine groep. Een moderne economie die de klimaatcrisis oplost, in plaats van verergert. Waar de kloof tussen arm en rijk kleiner wordt in plaats van groter. Waar MKB'ers en ZZP'ers een betere positie krijgen ten opzichte van de grote bedrijven. Waar we innoveren en duurzaam omgaan met onze grondstoffen. Met ons Groene Banenplan en Banenplan Publieke Sector zet GroenLinks in op omscholing voor nieuwe Eindhovense vakkrachten.

Onze stad doet een hoop voor Brainport. Door hard te werken en als gemeente flink te investeren. Een duurzame ontwikkeling van Eindhoven vraagt om nieuwe investeringen in nieuwe woningen, sport, cultuur en duurzame mobiliteit. GroenLinks wil dat grote bedrijven hieraan bijdragen. Zeker wanneer ze werknemers van buiten Eindhoven willen aantrekken. Juist de slimste regio van de wereld moet die grote opgaven met bravoure willen oplossen!

7. VAN BRAINPORT NAAR SUSTAINPORT

Van winst naar brede welvaart

1. **Brede welvaart:** Naast materiële welvaart zijn welzijn en een goede leefomgeving minstens zo belangrijk. We stellen daarom brede welvaart centraal. De gemeente en haar samenwerkingspartners maken harde afspraken om hier resultaat op te boeken, bijvoorbeeld over duurzame mobiliteit en het tegengaan van de wooncrisis.
2. **Investerings:** De komende jaren wordt er veel in Eindhoven geïnvesteerd. Hierbij stellen we brede welvaart centraal in plaats van particuliere belangen. We bouwen aan een eerlijke economie die voelbaar is voor iedereen, de kloof in de samenleving verkleint en helpt de klimaatcrisis op te lossen. Iedere investering moet daaraan bijdragen.
3. **Eindhoven Check:** Het grootschalig aantrekken van nieuwe werknemers door grote bedrijven moet in balans zijn met ons voorzieningenniveau, om een onevenredige druk op de stad te voorkomen. Die balans is er nog niet. Daarom maakt de gemeente binnen de Brainport-samenwerking afspraken over investeringen in voorzieningen zoals woningen, sport, cultuur en openbaar vervoer (de Eindhoven Check). Het Rijk en grote bedrijven leveren hieraan een eerlijke bijdrage.
4. **Goed werk:** We zetten in op voldoende banen met goede werkomstandigheden en goed werkgeverschap. De kloof tussen de salarissen in de top en die van werknemers op de vloer is bij sommige bedrijven fors. GroenLinks staat voor een stad waar geen ruimte is voor bedrijven met schijnzelfstandigheid, flexwerk alleen bij ziek en piek wordt ingezet en de loonongelijkheid wordt aangepakt. Met bedrijven maken we afspraken om de loonkloof recht te trekken.
5. **MKB:** Juist het midden- en kleinbedrijf heeft vaak meer oog voor de menselijke maat en verduurzaming. Te vaak zitten grote bedrijven wél aan tafel, terwijl het MKB 80-90% van alle bedrijven vormt. Zij krijgen een betere positie in Eindhoven.

Van fossiele naar nieuwe economie

6. **Innovaties:** GroenLinks wil dat Brainport steeds meer Sustainport wordt. Een economie die de klimaatcrisis oplost, in plaats van verergert. Samen bouwen we aan een circulaire economie en brengen we innovaties voort voor een duurzamere toekomst. Die innovaties worden niet alleen ontwikkeld maar ook uitgetoet. Eindhoven als één groot lab, bijvoorbeeld in de openbare ruimte.
7. **Nieuwe bedrijven:** GroenLinks wil dat Eindhoven dé plek wordt voor duurzame en sociale ondernemers. Bij het binnenhalen van nieuwe bedrijvigheid, is dat een belangrijk criterium voor de gemeente en Brainport. Zo gaan we slim om met de schaarse ruimte in onze stad.
8. **Startups:** Voor Eindhoven zijn startups van groot belang. We zorgen voor voldoende werkruimten voor startups en clustering in met name bedrijfsverzamelgebouwen. Daarmee zorgen we ook voor ontmoeting en innovatie bij andere MKB-bedrijven.
9. **Sociale ondernemers:** Sociale ondernemingen worden te vaak van 'het kastje naar de muur' gestuurd. We zorgen dat het bestaande ondernemersloket ook de kennis en expertise in huis heeft om sociale ondernemers goed op weg te helpen. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld en koopt zoveel mogelijk bij ondernemers die sociaal en duurzaam produceren.
10. **Duurzame bedrijventerreinen:** Op bedrijventerreinen liggen grote kansen voor vergroening, verduurzaming en circulaire economie. De gemeente sluit Klimaatdeals met bedrijven om hier gezamenlijk werk van te maken. Denk aan het klimaatadaptief inrichten, energiecoöperaties per bedrijventerrein voor zonnepanelen en samenwerkingen rondom 'afval van de één, is grondstof voor de ander'.

7. VAN BRAINPORT NAAR SUSTAINPORT

Van vacature naar opleiding

- 11. Omscholing:** De arbeidsmarkt verandert continu en daarmee de kennis en vaardigheden die gevraagd worden. Daarnaast zijn sommige sectoren door de coronacrisis helaas langdurig getroffen. Andere sectoren hebben weer een schreeuwend tekort aan goed opgeleid personeel. We zetten zoveel mogelijk in op omscholing om mensen die werkloos zijn geworden een nieuwe baan in de eigen regio te bieden.
- 12. Groene banenplan:** Om de energietransitie mogelijk te maken, zijn er duizenden extra vakmensen nodig. Er komt daarom een apart Groene Banenplan dat mensen aan het werk helpt in de groene sectoren. Werkgevers, Summa College, Fontys Hogescholen en de TU/E krijgen hierin een belangrijke rol.
- 13. Banenplan Publieke sector:** In de publieke sector is een schreeuwend tekort aan arbeidskrachten. Vanwege het vitale belang komt er in samenwerking met vakopleidingen en de publieke sector ook een Banenplan Publieke Sector, zodat we bijvoorbeeld goed onderwijs en goede zorg kunnen garanderen.
- 14. Hoger onderwijs:** Eindhoven is een echte onderwijsstad met kwalitatieve MBO, HBO en universitaire opleidingen. GroenLinks wil een goede samenwerking tussen het onderwijs en de gemeente op het gebied van Leven Lang Ontwikkelen, huisvesting van studenten én onderzoek. Vaardigheden die je in de praktijk opdoet, tellen ook. We maken afspraken met het Huis naar Werk, bedrijven en organisaties om voor voldoende stagemogelijkheden voor jongeren te zorgen.

Van corona naar herstel

- 15. Binnenstad:** De binnenstad is het visitekaartje van Eindhoven. Momenteel wordt het centrum heringericht met veel meer groen. Daarmee wordt de binnenstad leefbaarder en aantrekkelijker voor bezoekers. We gaan verrommeling tegen en zorgen voor ontmoeting en een aantrekkelijke uitstraling waar het DNA van Eindhoven in terugkomt.
- 16. Leegstand:** De behoefte aan fysieke winkels neemt al jaren af door de opkomst van webwinkels. In de binnenstad maken we de kansrijke winkelgebieden aantrekkelijker met meer groen en geven we de voorkeur aan boetiekjes en speciaalzaken. Daarbuiten zetten we bij langdurige leegstand in op een mix van nieuwe functies, zoals betaalbare woningen, horeca, ateliers, werkruimtes.
- 17. Thuiswerken:** Steeds meer Eindhovenaren werken vanuit thuis, zeker sinds de coronacrisis. Dat betekent dat de woonomgeving steeds belangrijker wordt en daarmee minder reisbewegingen nodig zijn. GroenLinks wil deze ontwikkeling stimuleren, bijvoorbeeld met meer groen en ontmoetingsplekken in de wijken.

HOOFDSTUK 8

LEVENDIGE STAD

Kunst raakt, sport beweegt, Eindhoven leeft. Waar anderen het afdoen als een impuls voor het 'vestigingsklimaat', zijn cultuur, sport en evenementen voor GroenLinks de fundamenteën van een levendige stad die prikkelt, uitdaagt en activeert. Toegankelijk voor iedere Eindhovenenaar. Dicht bij huis en van jongs af aan.

Van de Effenaar tot BioArt, van RaRadio tot Watershed. GroenLinks is trots op het netwerk van culturele iconen, makers, kleine initiatieven, broedplaatsen en jonge talenten in onze stad. Want cultuur vormt een uitlaatklep, helpt je inleven in anderen, neemt je mee naar onbekende werelden en brengt mensen samen in één ervaring. We investeren daarom in ons culturele ecosysteem. We versterken het makersklimaat, laten creatieven meedenken met maatschappelijke opgaven en zorgen dat zij een eerlijke boterham verdienen. Het budget en de ruimte voor cultuur laten we meegroeien met de stad.

Tijdens de coronacrisis snakten we er allemaal naar: een stad waar we weer samen kunnen komen. Waar we samen genieten van carnaval, ons verwonderen over GLOW en dansen in de nacht. GroenLinks wil een stad waar voor iedereen wat te beleven valt. In het centrum en op Strijp-S, maar ook op nieuwe, spannende plekken. We nemen drempels weg om vernieuwende initiatieven te ontplooiën en maken meer tijd en ruimte voor nachtcultuur.

Eindhoven is ook een sportieve stad. Van grote iconen zoals PSV tot de sportclub bij jou in de wijk. We maken sport toegankelijk en betaalbaar voor iedereen en ontwerpen een openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen. Daarmee blijft Eindhoven in beweging.

8. LEVENDIGE STAD

Van doe-maar-normaal naar eigenzinnig Eindhoven

1. **Waardering voor cultuur:** GroenLinks vecht voor de culturele sector in Eindhoven. We vinden dat onze makers en instellingen meer waardering verdienen: van grote instellingen tot de kleinere initiatieven en programma's. De gemeente wordt nog meer opdrachtgever voor ontwerpers, kunstenaars, makers en culturele ondernemers uit onze stad en laat hen meedenken bij de maatschappelijke vraagstukken van onze stad.
2. **Budget:** Onze stad groeit, en daarmee ook de behoefte aan kunst en cultuur. We laten het cultuurbudget daarom meegroeien met de stad. Dit kunnen we als gemeente niet alleen. Waar de Randstad bakken met geld krijgt, vangt Eindhoven de kruimels. We lobbyen in Den Haag voor meer geld voor onze culturele sector.
3. **Eerlijke boterham:** De economische positie van creatieve makers is te vaak niet goed. Zij verdienen een eerlijke beloning, betere arbeidsvoorwaarden en meer zekerheid. Wij geven als opdrachtgever het goede voorbeeld met de Fair Practice Code. We stimuleren dit met subsidievoorwaarden, geven als opdrachtgever zelf het goede voorbeeld en vragen bedrijven en andere organisaties hetzelfde te doen.
4. **Makersklimaat:** We zorgen dat meer creatieve makers met hun vernieuwende ideeën aan de slag kunnen door het budget voor Snelgeld en projectsubsidie te verhogen. We faciliteren broedplaatsen waar nieuwe ideeën en samenwerkingen opborrelen en blijven ons inzetten voor uitbreiding van atelierruimte. Waar het kan, stellen we deze plaatsen ook open voor nachtmakers.
5. **Talent vasthouden:** De talenten van de design- en muziekopleidingen verdienen ook na hun opleiding een plek in de stad. We helpen hen met hun eerste carrièrestappen door voldoende betaalbare werkruimtes en coaching door gevestigde creatieven. Ook zorgen we dat creatieve ondernemers meegenomen worden in het economische beleid.

6. **Vernieuwingsfonds:** Samenwerkingen tussen verschillende disciplines in de cultuur komen nog niet altijd van de grond. Een gemiste kans. We richten een vernieuwingsfonds in dat het mogelijk maakt om experimenten te doen, nieuwe vormen te ontdekken en samenwerking tussen verschillende disciplines op te zetten.
7. **Cultuur van, voor en door iedereen:** GroenLinks wil een betere samenwerking tussen culturele instellingen om meer Eindhovenaren in aanraking te laten komen met cultuur: van bibliotheek tot poppodium. Voor mensen met een smalle beurs komt er een 'Houd-een-stoel-vrij'-pact, waarmee ze gratis een voorstelling kunnen bezoeken. Onze openbare ruimte wordt meer een podium voor kunst en cultuur. Pleintjes, parken, buurten en muren maken we beschikbaar voor makers en kunstenaars.
8. **Inclusief:** Cultuur breekt bubbels en helpt je in te leven in een ander. We stimuleren dat kunst en cultuur door en voor verschillende groepen uit de samenleving wordt gemaakt. Van alle instellingen vragen we om actief werk te maken van de Code Diversiteit & Inclusie, voor een gelijkwaardige cultuursector voor iedereen.

Van lockdowns naar levendigheid

9. **Corona:** De sectoren kunst, cultuur en evenementen zijn hard geraakt door corona. Samen met het Rijk en provincie maakt Eindhoven een opstartplan voor ons culturele ecosysteem, zodat het netwerk van culturele iconen, makers, kleine initiatieven, broedplaatsen en jonge talenten sterker uit de crisis komt.
10. **Nachtleven:** GroenLinks wil een bruisend nachtleven vol culturele en vernieuwende initiatieven, waar voor iedereen wat te beleven valt. Naast het Stratumseind geven we het nachtleven ook een artistieke impuls. We doen een proef met 24/7-vergunningen en verhogen het aantal verlaatjes. Ook kijken we naar meer (pop-up) locaties om nachtcultuur te ontplooiën. Uiteraard met oog voor de leefomgeving en omwonenden.

8. LEVENDIGE STAD

- 11. Evenementen:** De marathon, de Dutch Design Week of Liberation040, Eindhoven is een evenementenstad. De gemeente is een faciliterende partner voor kleine en grote initiatiefnemers en zorgt ervoor dat de aanvraag van een vergunning soepel en transparant verloopt. Van organisatoren vragen we om hun evenementen te verduurzamen. Denk aan het verkleinen van de afvalberg met herbruikbare bekertjes.
- 12. Levendige mix:** In Eindhoven zijn veel gebieden volop in ontwikkeling, zoals de Heuvelgalerie, KnoopXL en het Campinaterrein. GroenLinks wil in deze gebieden ruimte maken voor levendige plinten met een goede mix van wonen, groen, cultuur, horeca, ateliers en nachtleven op deze plekken.
- 13. Erfgoed:** Van middeleeuwse stad tot internationale hotspot. Eindhoven heeft een bijzondere, karakteristieke geschiedenis. Met respect voor onze geschiedenis gaan we nieuwe ontwikkelingen in onze stad aan en combineren we oud en nieuw.

Van bankhangen naar beweging

- 14. Sport voor iedereen:** Sport en bewegen moet voor iedereen toegankelijk, betaalbaar en bereikbaar zijn. De gemeente garandeert sportaanbod in alle wijken in Eindhoven. We halen drempels weg voor de mensen om te gaan sporten en stimuleren kinderen en jongeren van jongs af aan om te bewegen. We voeren het Eindhovense Sportakkoord dat vorig jaar is gesloten de komende jaren uit.
- 15. Verenigingen:** Sporten is niet alleen gezond, het is ook een manier om te ontmoeten en verbinden. De verenigingen in Eindhoven vervullen daarbij een belangrijke maatschappelijke rol. Sommige verenigingen staan echter onder druk door de coronacrisis en een terugloop van vrijwilligers. GroenLinks vindt dat de gemeente actief verenigingen hierin moet ondersteunen met een toekomstbestendig vrijwilligersbeleid. Maatschappelijke organisaties worden hier nauw bij betrokken.

- 16. Openbare ruimte:** Veel Eindhovenaren houden van sporten op straat of in het park. We maken de openbare ruimte extra uitnodigend om te sporten en te bewegen. Denk aan beweegparken en fiets-, hardloop- en urban sportroutes. In de ontwerpfase van een gebied neemt de gemeente dit direct mee, in plaats van het als sluitstuk te behandelen.
- 17. Duurzame accommodaties:** Het verduurzamen van sportaccommodaties is goed voor gebruikers, verenigingen en het klimaat. De gemeente maakt hier werk van, waar nodig met advies en het oplossen van financiële knelpunten.

HOOFDSTUK 9

EINDHOVEN VAN ONS ALLEMAAL

GroenLinks staat voor een stad waar iedereen zich welkom voelt, zichzelf kan zijn en mee kan doen. We tolereren geen racisme en discriminatie. We zetten de kracht van ontmoeting en dialoog in om elkaar beter te begrijpen, bewust te worden van vooroordelen en zo discriminatie te voorkomen. Maar als een bedrijf, verhuurder of kroegbaas zich schuldig blijft maken aan discriminatie, werken we er niet meer mee samen of trekken we de vergunning ervan in.

De stad maken we samen. Eindhovenaren bruisen van de initiatieven en ideeën. Tijdens de coronacrisis popten overal in Eindhoven mooie initiatieven op, zoals online muziekoptredens en boodschappen voor de burens. GroenLinks wil inwonersinitiatieven extra stimuleren en faciliteren. Daarnaast is het belangrijk dat alle Eindhovenaren kunnen meedoen, meedenken en meebeslissen over de ontwikkeling van hun stad. We zetten in op vernieuwende werkwijzen om een bredere groep mensen te betrekken en een stem te geven aan de mensen die nu niet de inspraakzaaltjes weten te vinden.

Als 'slimme stad' zet Eindhoven steeds meer data en technologie in: een online platform voor je wijk of sensoren voor schone lucht. Dit kan bijdragen aan duurzaamheid, leefbaarheid en sociale verbinding. Maar het toeslagenschandaal liet zien dat het ook discriminatie en ongelijkheid kan veroorzaken. We zetten data en digitale technologie daarom alleen in als het mensen helpt, niet omdat het kan.

9. EINDHOVEN VAN ONS ALLEMAAL

Van uitsluiting naar inclusie

1. **Inclusieve samenleving:** GroenLinks staat voor een stad waar je mag zijn wie je bent. Ongeacht waar je vandaan komt, waar je in gelooft of van wie je houdt. We tolereren geen discriminatie en racisme. De gemeente maakt actief werk van een inclusieve samenleving, zodat iedereen zich thuis kan voelen in Eindhoven.
2. **Ontmoeting en dialoog:** We stimuleren ontmoeting en dialoog bij scholen, bedrijven, verenigingen en organisaties om elkaar beter te begrijpen, bewust te worden van vooroordelen en zo discriminatie te voorkomen. Niet in een stoffig zaaltje, maar met buurt evenementen, debatfeestjes en andere creatieve vormen die verschillende groepen bij elkaar brengen.
3. **Inclusieve werkomgeving:** GroenLinks wil dat de cijfers van de diversiteit in Eindhoven ook weerspiegelen in het personeelsbestand van de gemeentelijke organisatie. We moedigen een divers personeelsbestand en inclusieve werkomgeving ook bij onze partners aan.
4. **Toegankelijkheid:** De gemeente zorgt dat zij voldoet aan het VN-verdrag Handicap. Hiervoor worden ideeën opgehaald bij mensen met een fysieke of psychische beperking. Zij weten als geen ander hoe we er als gemeente voor kunnen zorgen dat gebouwen, websites, de openbare ruimte en alle andere aspecten van onze samenleving ook voor hen beter toegankelijk worden. We bouwen meer SamenSpeeltuinen zoals in het Philipsdorp, waar kinderen met en zonder beperking samen kunnen spelen.
5. **Discriminatie:** We vergroten de vindbaarheid van antidiscriminatievoorziening RADAR. Medewerkers van de gemeente, zoals wijkteams en handhavers, trainen we om discriminatie op straat aan te pakken. Voor een inclusieve werkvloer, versterken we de huidige samenwerking en afspraken met werkgevers, onderwijsinstellingen en de antidiscriminatievoorziening. De gemeente stopt de samenwerking als een bedrijf zich na een waarschuwing schuldig blijft maken aan arbeidsdiscriminatie.

6. **Regenbooggemeente:** De gemeente zorgt voor een veilige en inclusieve omgeving voor LHBTIQ+'s. We evalueren, vernieuwen én gaan actief aan de slag met het regenboogakkoord in samenwerking met belangenorganisaties van LHBTIQ+. Eindhoven profileert zich nadrukkelijker als een inclusieve en open stad; tijdens de Pride-weeken én daarbuiten.
7. **Seksuele gezondheid:** GroenLinks wil een open en positieve benadering bij het bevorderen van seksuele gezondheid. We zetten bijvoorbeeld in op voorlichting en toegankelijke zorg, door het verkorten van de wachttijd voor soa-tests bij de GGD Eindhoven.

Van nieuwkomer naar Eindhovenenaar

8. **Onderdeel van de stad:** Of je nu expat bent of vluchteling, iedereen is welkom in Eindhoven. Integratie komt van twee kanten: het contact tussen nieuwkomers en Eindhovenaren moet daarom vanuit de gemeente en de initiatieven uit onze stad worden bevorderd. Zo voelen zij zich zo snel mogelijk onderdeel van de stad.
9. **Inburgering:** GroenLinks wil dat vluchtelingen direct kunnen starten met het leren van de taal of het doen van (vrijwilligers)werk of een opleiding. We stimuleren bedrijven om nieuwkomers aan te nemen en hen tegelijkertijd de taal te laten leren. Bij de nieuwe inburgeringswet zorgen we dat ook gezinsmigranten en de meest kwetsbare vluchtelingen goede begeleiding krijgen.
10. **Taal:** Taal is belangrijk om mee te kunnen doen en vriendschappen aan te gaan. De gemeente ondersteunt initiatieven gericht op ontmoetingen tussen verschillende culturen en het leren van de taal, zoals taalcafés. Met werkgevers maken we afspraken om buitenlands personeel te faciliteren om de Nederlandse taal te leren.
11. **Ongedocumenteerden:** Niemand is illegaal. Iedereen heeft recht op een menswaardig bestaan. GroenLinks maakt zich hard dat ongedocumenteerden die niet terug kunnen keren, bed-bad-brood-begeleiding blijven krijgen. Daarbovenop willen we ook vrijwilligerswerk of scholing mogelijk maken. Want of zij nu hier blijven, of terugkeren naar het land van herkomst, iedereen heeft recht op een toekomst.

9. EINDHOVEN VAN ONS ALLEMAAL

- 12. Expats:** Expats verhuizen vaak niet in hun eentje naar Eindhoven. Het is belangrijk dat ook hun partners sociale contacten opbouwen, de taal leren en (vrijwilligers)werk kunnen vinden. Daarnaast zorgen we dat hun kinderen goed onderwijs krijgen op onze basisscholen.

Van onveilig naar vrij

- 13. Veiligheid:** Om Eindhoven veiliger te maken, leggen we de prioriteit bij delicten met de grootste impact voor mensen. Denk aan het tegengaan van bedreigingen, mishandelingen, zedenmisdrijven, huiselijk geweld, diefstal, inbraken en vandalisme. Daarbij is er aandacht voor de brede woon- en leefomgeving: school, straat, werk en thuis.
- 14. Burgerrechten:** GroenLinks staat pal voor burgerrechten en vindt dat iedereen gelijk moet worden behandeld door de overheid. GroenLinks is tegen etnisch profileren. Racismegevoelige maatregelen zoals preventief fouilleren zet de gemeente zo min mogelijk in. Verder moet er in Eindhoven altijd ruimte zijn om op een vreedzame wijze te demonstreren en op te komen voor je mening.
- 15. Voorkomen:** GroenLinks gelooft dat het voorkomen van criminaliteit, de beste misdaadbestrijding is. We investeren extra in een goed netwerk van onderwijs, zorg, jongerenwerkers en wijkagenten. Er komt betere hulp voor mensen die uit een penitentiare inrichting komen, zodat terugval in de criminaliteit voorkomen wordt. We investeren extra in gebieden met veel sociale problematiek, zoals de Kruisstraat.
- 16. Ondernijning:** Samen met de politie, belastingdienst en het OM pakt de gemeente de georganiseerde misdaad aan die zich bezighoudt met drugscriminaliteit, mensenhandel en gedwongen prostitutie. We vergroten de (financiële) kennis en slagkracht om de georganiseerde criminaliteit in het hart te treffen: het oppakken van topcriminelen en het afpakken van crimineel geld.
- 17. Drugs:** GroenLinks wil softdrugs en drugs zoals xtc en paddo's legaliseren. Hiermee ondernijnen we het verdienmodel van de georganiseerde misdaad en voorkomen we onveilige situaties zoals brandgevaarlijke wietplantages of milieuschade door afvaldumping. Tegelijkertijd zorgen we voor betere voorlichting over drugs, net als over roken en alcohol.

Van gesloten naar open overheid

- 18. Iedereen mee:** GroenLinks vindt het belangrijk dat iedereen kan meekomen met de digitale ontwikkelingen. We zorgen daarom dat inwoners ondersteuning kunnen krijgen als ze er digitaal niet uitkomen. Inwoners hebben altijd recht op betekenisvol menselijk contact met de overheid, online én offline.
- 19. Inzet technologie:** Te vaak worden data en digitale technologie enkel ingezet omdat het kan. Voor GroenLinks is het startpunt het maatschappelijk probleem dat moet worden opgelost. Een extra wijkagent kan effectiever blijken dan de buurt volhangen met camera's. We blijven ons óók hard maken om de risico's - zoals discriminatie, ongelijkheid, datalekken, minder autonomie of privacy - van te voren te voorzien en zo klein mogelijk te maken.
- 20. Ethische commissie:** Onze inwoners zijn geen proefkonijnen. GroenLinks heeft zich daarom hard gemaakt voor een ethische commissie, die de gemeente adviseert over digitale ethiek. Deze commissie wordt hét voorbeeld voor Nederland.
- 21. Open overheid:** De gemeente toetst alle algoritmes op nadelige effecten zoals discriminatie en stopt met algoritmes die te discriminerend kunnen werken. We maken de inzet van algoritmes transparant in een register. Bij het gebruik van nieuwe ICT-diensten verplichten we het gebruik van zo veel mogelijk open standaarden en open source code.
- 22. Persoonsgegevens:** De gemeente moet flink beter omgaan met de persoonsgegevens van haar inwoners. Inwoners verdienen meer controle over de gegevens die de gemeente van hen heeft, bijvoorbeeld met de privacytechnologie IRMA. Ook maken we goede afspraken over gegevensuitwisseling, waaronder bewaartermijnen, vernietiging en het niet verder delen van gegevens.

9. EINDHOVEN VAN ONS ALLEMAAL

Van systeemwereld naar participatie

- 22. Samenspraak:** Vraagstukken en ontwikkelingen in de stad pakken we in samenspraak met Eindhovenaren aan. We stimuleren vernieuwende werkwijzen die een bredere groep mensen betrekken, zoals de jongerenambassadeurs. We voeren een generatietoets in om de impact van beleid op jongeren en toekomstige generaties mee te wegen.
- 23. Wijkbegroting:** Elke wijk krijgt een eigen begroting waar inwoners over meebeslissen. Belangrijk is dat de inwoners die meebeslissen een goede afspiegeling van de wijk vormen, bijvoorbeeld door loting. Inwoners die zich minder kunnen laten horen krijgen ook een stem, bijvoorbeeld via professionals uit de wijk.
- 24. Inwonersinitiatieven:** Eindhovenaren bruisen zelf ook van de ideeën en initiatieven voor een sociale en groene stad. Er komt meer budget beschikbaar om deze te realiseren. Subsidieaanvragen voor inwonersinitiatieven maken we zo simpel mogelijk, met zo min mogelijk bureaucratie. Daarnaast richten we een Denk Een Eindje Mee'-fonds in, voor goede ideeën van inwoners, verenigingen en sociale ondernemers over stedelijke vraagstukken zoals klimaatverandering en digitalisering.

TOT SLOT

ZO GAAN WE DAT DOEN

GroenLinks staat voor een duurzaam, eerlijk en gelijkwaardig Eindhoven. We hebben grote ambities voor onze stad, dat is duidelijk. GroenLinks denkt daarbij altijd vanuit brede welvaart voor onze inwoners en het klimaat. Zo heeft Eindhoven dankzij GroenLinks een klimaatbegroting. Hierdoor kijken we als stad niet alleen naar wat dingen kosten, maar ook wat onze keuzes opleveren voor het klimaat en voor het welzijn van de mensen in onze stad. Toch is het belangrijk om een verkiezingsprogramma ook financieel te onderbouwen: dat is wel zo open en transparant richting de kiezer. In dit hoofdstuk laten we zien dat onze plannen niet alleen ambitieus zijn. Onze plannen zijn ook financieel haalbaar en realistisch.

Voordat we de inhoud duiken, moet ons iets van het hart. De afgelopen jaren heeft GroenLinks in Eindhoven meebestuurd en zijn de financiën van de gemeente weer op orde gebracht. Dat was hard nodig want in 2018 was de stad in flinke financiële problemen. Sterker nog: we hebben ook veel geld extra vrijgemaakt voor klimaat en energie, het sociaal domein en het onderwijs. Toch loopt onze stad nu tegen haar grenzen aan. Daarom blijven we oproepen dat het Rijk meer beschikbaar moet stellen om de klimaatcrisis, de wooncrisis en de groeiende ongelijkheid aan te pakken. Wij kunnen dit niet alleen. Omdat klimaatverandering niet ophoudt bij de grenzen, zoeken we ook de Europese samenwerking op bijvoorbeeld via de Green Deal.

We hebben helaas gezien dat echte verandering uit Den Haag uitblijft. De gemeente moet dus meer sturen op haar eigen financiën om de ambities van onze stad te kunnen realiseren. Er zijn daarbij geen heilige huisjes voor GroenLinks. We hanteren daarbij altijd het uitgangspunt dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Dat geldt voor ons vanaf de woonlasten tot aan de toeristenbelasting. Daarnaast geldt voor GroenLinks het principe dat de vervuiler betaalt.

De punten in dit programma zijn onder te verdelen in drie thema's. Een duurzame stad, een eerlijke stad en een levendige stad. In een duurzame stad

gaan we klimaatverandering tegen en vergroenen we Eindhoven. De afgelopen vier jaar is hierin ruim 30 miljoen euro geïnvesteerd. Voor de komende jaren willen we hier ieder jaar 10,5 miljoen euro extra in gaan investeren. Dit geld gebruiken we concreet bijvoorbeeld voor extra groen in de wijken en een sterk isolatieprogramma.

In de eerlijke stad gaan we de groeiende ongelijkheid tegen. We bieden kansen aan kinderen, verhogen we het budget op armoede en schulden, vergroten we de kansen op werk en scholing en bieden we zorg en ondersteuning als het even minder gaat. Hier doen we als stad al veel op. Het budget voor het sociaal domein is in 2022 445 miljoen euro op de totale begroting van ruim 1 miljard euro. Door budgetten beter in te zetten en ook hierop 10,5 miljoen euro per jaar extra te investeren kunnen we Eindhoven doorontwikkelen naar een nog eerlijkere stad voor iedereen. Het budget gaan we concreet inzetten op talentontwikkelingsprogramma's voor kinderen, een schuldenoffensief en sociale vernieuwingen zoals een pilot basisinkomen. Daarnaast gebruiken we dit budget ook om meer mensen aan werk te helpen.

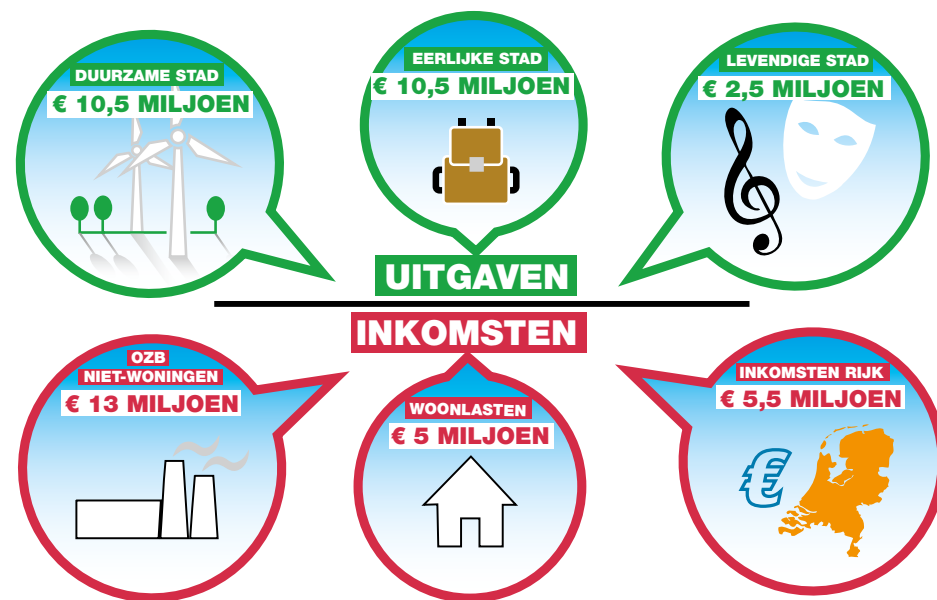
In een levendige stad zorgen we voor een breed voorzieningenniveau om fijn te kunnen wonen, werken en te verblijven in de stad. We willen concreet dat het budget voor cultuur & design meegroeit met het aantal inwoners van Eindhoven. De wooncrisis is groot in Eindhoven, daarom wil GroenLinks ook een eigen ontwikkelbedrijf opzetten. Dit kost geld, maar levert de gemeente Eindhoven tegelijkertijd ook geld op. We gaan ervanuit dat we voor deze investeringslijn 2,5 miljoen per jaar extra nodig hebben. Hiermee pakken we de wooncrisis aan en maken we bijvoorbeeld ook extra geld vrij voor cultuur en broedplaatsen in onze stad.

Omdat de financiën inmiddels op orde zijn heeft oppotten geen zin. Dit is het moment om juist te bouwen aan het Eindhoven van vandaag en morgen. Daarbij vindt er mogelijk een herverdeling van het gemeentefonds plaats in het voordeel van Eindhoven. De afgelopen jaren hebben bewezen dat we niet hoeven te wachten op verandering uit Den Haag. We moeten het zelf doen. GroenLinks ziet ruimte in het eerlijker maken van de OZB, door het te verhogen voor niet-wooningen en het relatief ophogen van de woonlasten naar het gemiddelde van de 40 grootste gemeenten. Zo dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten voor onze ambities en investeringen. We zetten een realistisch beeld neer van hoe wij zien dat extra investeringen betaald gaan worden. Wanneer de herverdeling van het gemeentefonds definitief is, kan dit zorgen voor andere keuzes. Voor nu ziet het bovenstaande er schematisch als volgt uit (zie afbeelding op de volgende pagina).

Voor het goed uitvoeren van beleid is daarnaast een robuuste ambtelijke organisatie van belang. GroenLinks wil dat de gemeentelijke organisatie zich kwalitatief kan ontwikkelen en de diversiteit van de gemeentelijke organisatie groeit. Op dit moment wordt hier onderzoek naar uitgevoerd. GroenLinks voorziet dat hier een kleine toename van budget voor noodzakelijk is en kiest er nu daarom bewust voor om de vrije ruimte vanuit onze plannen niet verder in te vullen. We denken altijd vanuit wat het meeste bijdraagt aan een duurzame, eerlijke en levendige stad.

Daarnaast neemt Groenlinks de volgende uitgangspunten mee richting de komende periode:

- Het gemeentelijke rioleringsplan is een middel om de gemeente klimaatrobust te maken. Als daarvoor extra investeringen nodig zijn, dan doen we die en stemmen de rioolheffing hierop af. We hanteren hierbij het principe dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.
- Het opgezette Fonds Bovenwijks, waaruit investeringen voor de stad worden gedaan vanuit geld dat wordt ingelegd door projectontwikkelaars, begint goed gevuld te raken. GroenLinks wil dat de projecten sneller tot uitvoering worden gebracht. Hiermee vullen we de lijn duurzame en levendige stad verder aan.
- GroenLinks is trots op wat ze de afgelopen jaren bereikt heeft en blijft de afgesproken investeringen uit het verleden op klimaat & energie, ruimte & mobiliteit en leefbare stad & wijken ondersteunen.
- Bij discussies over de lasten kijken we ook naar de precario- en toeristenbelasting en stemmen deze eventueel opnieuw af. Hierbij houden we rekening met een lange nasleep voor organisaties die flink zijn getroffen door de coronapandemie.
- Het dividend van Eindhoven Airport gaan we inzetten als prikkel voor echt duurzame mobiliteit. Denk hierbij aan (hoogwaardig) openbaar vervoer of fietsen.
- De inkomsten uit de parkeerlasten moeten de investeringen in de stad voor parkeren dekken voor alle vormen van mobiliteit, dus ook voor de fiets. De fietsstrategie gaan we ook betalen uit deze middelen.
- We investeren extra beschikbare middelen eerst in de drie investeringslijnen: duurzame stad, eerlijke stad en levendige stad. Ook als er in een jaar geld overblijft, investeren we dit het jaar erna extra in deze lijnen.

COLOFON

Het verkiezingsprogramma is opgesteld door de programmacommissie, bestaande uit:

- Max Tollenaar, voorzitter programmacommissie
- Angela van der Heijden
- Bart Habraken
- Charlotte van Barneveld
- Eva de Bruijn
- Kristian van Gansewinkel
- Saskia Lammers

We bedanken alle Eindhovenaren en organisaties die hun inbreng op dit verkiezingsprogramma hebben gegeven.

REDACTIE

Max Tollenaar, Wikke Peters

VORMGEVING

Eva de Bruijn

FOTOGRAFIE EN VISUALS

Diewke van den Heuvel, Anne Meesters,
Lucas Janssen, Dylan Baten

eindhoven.groenlinks.nl